

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Kedd, július 10.

Esterházy Mór gróf nehézségei.

(Saját tudósítónktól.)

Jól informált politikai körökben, különösen gróf Andrássy Gyula legközvetlenebb környezetében napok óta igen pesszimistikusan ítélik meg az új kormány helyzetét és azt sem tartanák meglepőnek, ha váratlanul fordulat történne az Esterházy-kabinet helyzetében. Természetesen nem belpolitikai akadályok tornyosulnak az új kormány elé, bár az elnökválasztás blamázsja és az új miniszteriumok ügyében történt kényszerű deferálás nem erősítették Esterházy pozícióját, valamint az a példátlan nepotizmus sem tette népszerűvé, mely a főispánok kinevezése körül nyilvánul. Mindezeket a nehézségeket azonban elsőpörné a becsületes választójogi reform törvényjavaslata, ha — volna. Sajnos, a helyzet ebben az irányban sem megnyugtató, a kormánynak még mindig nincs határozott választójogi javaslata, és a megállapított keretekbe sok mindent be akarnak csémpészni halról és jobbról egyaránt.

A kormány igazi nehézségei azonban odaát vannak Ausztriában, ahol új kérdések viharzanak, melyek élelken érintik Magyarországot is. Főleg két kérdés van homloktérben: a nemzetiségi és az élelmezési. A Reichsrathban a két kérdés kapcsán súlyos és aljas támadások hangzanak el Magyarország ellen és az osztrák kormány vagy nem tud, vagy nem akar szembeszállni a támadásokkal. Tisza környezetében ma már nyíltan beszélnek, hogy a volt miniszterelnök nem a választójog miatt bukott meg, mert többször kijelentette bizalmas körben, hogy vele lehet beszélni! Elhagyta a helyét azonban azért, mert előre jelezte, hogy az ausztriai eseményekért nemcsak nem vállalja a felelősséget, hanem kénytelen lesz azokkal szembefordulni, amint a trialista irány érvényesülni próbál. Az élelmezési kérdésben sem értett egyet Tisza azokkal az osztrák tényezőkkel, melyek irigylik a magyarországi ellátást és elfelejtik, hogy mi silány osztrák iparcikkéért 6—8, sőt 10-szeres árat vagyunk kénytelenek fizetni. Esterházy örökségül kapta ezeket a nehézségeket és meg kell velük birkóznia. Vagy szembefordul velük és akkor Bécsben bukhatik el, vagy gyengének bizonyul és akkor idehaza vesztí el a lába alól a biztos talajt, mielőtt megszerezhetné volna.

Legutóbbi bécsi látogatása során mindezeket a kérdéseket megpróbálta elintézni Esterházy Mór gróf miniszterelnök. Hogy mennyiben sikerült neki, kiderül a legközelebbi napokban, amikor, hir szerint a miniszterelnök részletesen nyilatkozik az osztrák parlamentben elhangzott támadásokról és nyíltan szembefordul azokkal a szláv törekvésekkel, melyek

a magyar állam egysége ellen agyarkodnak. A miniszterelnök eddigi kijelentései ugyanis csak szépen hangzó mondatok voltak, de nem nyugtatták meg a közvéleményt. A munkapárt, mint az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója értesül, szívesen ad alkalmat a miniszterelnöknek nyilatkozattételre.

Purgly László Aradmegye főispánja.

Küldöttség Budapesten. — A belügyminiszter nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny vasárnap megírta, hogy az aradi függetlenségi párt küldöttségét mezenestett Budapestre azzal a megbízatással, hogy keressék fel Vázsonyi Vilmos igazságügyminisztert, Károlyi Mihály grófot, a függetlenségi párt elnökét és hívják meg őket a választójogi blokk aradi népgyűlésére. Az aradi függetlenségi párt egy táviratot helyezett el a Magyar Tudósítóban, a kormánypárt könyvtárában, amely azt adja tudtul, hogy Esterházy Mór gróf miniszterelnökhöz is ellátogat ez a küldöttség és arra fogja őt kérni, hogy nevezzék ki a kormány Barabás Bélát aradi főispánná. Tényleg a küldöttség nemcsak a választójog, hanem a főispánság betöltése érdekében is eljár.

Ugy értesülünk, hogy idehaza a párt tagjai közt visszatetést keltett, hogy ebből a küldöttségből hiányzik az egész pártvezetőség. A küldöttség ugyanis Nagy Sándor dr. az egyik kormánypárti lap főmunkatársa vezetésével a következőkből áll: Sugár Jenő dr. ügyvéd, lapszerkesztő, Lits Antal lapszerkesztő, Lippai Dezső lapszerkesztő, Kalmár Nándor lapkiadó és Schusztér Ödön dr. ügyvéd és holnap esatlakozik hozzájuk Budapesten Kertész Miksa dr. ügyvéd, valamint a függetlenségi pártok két iparos tagja, akiknek dolguk akadt a fővárosban, ugyanevak holnap reggel esatlakoznak a deputációhoz. A párttagok rossz néven veszik, hogy a párt elnöksége teljesen távol tartotta magát a budapesti uttól és sem a választójog, sem pedig Barabás Béla érdekében senkisémet tartotta érdemesnek közülük vonatra üldi. Egy-néhány buzgó ujságíró, akik lélekkel szolgálják pártjuk ügyét, határozta el magát arra, hogy megteszi a mai viszonyok mellett fáradságosnak mondható utat, de idehaza azt kérdik, hogy vajjon mit szól majd Barabás Béla, ha meglátja a küldöttséget és éppen azok nem lesznek ott, akiknek támogatására, a barátságára joggal számíthatott abban az órában, mikor arról van szó, hogy Aradon a kormány őt nevezzék ki főispánná, aki oly sokat tett az aradi függetlenségi pártért és annak tagjaiért. Azt mondják, hogy bármennyire tiszteltreméltó is az ujságírói küldöttség, de amikor arról van szó, hogy a párt politikájának évtizedek óta képviselő vezéralakja legyen-e Arad főispánja, akkor meg kellett volna jelennie a miniszter-

elnök előtt ama befolyásos vezetőknek, akik a főispán mellett bizonyára majd maguknak vindikálják azt, hogy a kormány politikáját csak az ő segítségével lehet Aradon népszerűvé és kedvelté tenni. Igen előkelő partemberektől hallottuk, hogy ezt az áldozatot joggal elvárhatta volna a függetlenségi párt a vezetőitől.

A vármegyei főispáni állás betöltése már megtörtént, amennyiben, mint az Aradi Közlöny már vasárnap jelentette, Purgly László aradvármegyei földbirtokos ígéretet tett Ugron Gábor belügyminiszternek, hogy a főispáni állást vállalja. A főispán ma már fogadta is barátai és jóismerősei gratulációját.

Azoktól, akiknek alkalmuk volt most, hogy a főispáni kinevezéseket megelőző tárgyalások folytak Ugron Gábor belügyminiszterrel, beszél-nők, az Aradi Közlöny tudósítója a következő rendkívül érdekes értesítést kapta:

— A belügyminiszter határozottan kifejezte azt az óhaját, hogy legszívesebben azt szeretné, ha Arad város és a vármegyei főispán állását egyesíteni tudná, mert véleménye szerint nem célszerű a városi főispánságoknak különválasztása a megyei főispánságoktól és az nem is felel meg az ő intencióinak. Fölmerült több helyről az az óhaj a városok részéről, hogy választassék szíjjel a városi és megyei főispánság, de ezt a belügyminiszter határozottan megtagadta. Hivatkozott Marosvásárhely és Nagyvárad példájára, ahol a két főispán között nem volt meg a teljes egyetértés és állandó összeütközésekre került a sor, mert sok olyan állami intézmény van, melyek ugyan a városban vannak elhelyezve, de működési területük kiterjed az egész vármegyére is. Így természetesen mind a két főispán befolyást akar gyakorolni azok személyi és egyéb ügyeire. A belügyminiszter éppen ez oknál fogva a városi főispánságoknak a megyeiektől való elválasztását nem tervezi, illetőleg csak a legvégső esetben ott szándékozik külön városi főispánságokat kinevezni, ahol ezt a viszonyok már eddig is szükségessé tették; például Bács-bodrog vármegyében, amelynek területén négy törvényhatósági joggal felruházott város van. Ugron Gábor belügyminiszternek az a határozott álláspontja, hogy a városi főispánságoknak nincs jelentőségük, mert a főispán valódi működési területe a vármegye, nem pe-

dig a város. A főispán feladata a politikai irányítás, a városi ügyekbe azonban ne szóljon bele, mert azok leghivatottabb intézője a város első polgára, a polgármester. A főispán elnököljön a közgyűlésen és legyen gondja arra, hogy a törvényeket betartsák a városok autonóm hatóságai. Egyéb teendője a főispánnak a törvényhatósági joggal felruházott városban nincs. A miniszter e tekintetben annyira megy, hogy még a városi főispánság teljes beszüntetésének sem volna ellene. Elmondotta a miniszter, hogy ő maga az első koalíciós kormány ideje alatt Marostorda vármegyének és Marosvásárhely városnak volt a főispánja és a maga részéről a város ügyeibe való minden beavatkozástól tartózkodott, éppen azért, mert a főispáni beavatkozást a városok érdekében nem tartja szükségesnek és kívánatosnak, különösen ott, ahol a polgármesteri székben arra hivatott értő ül.

Lemondással fenyegetett a belügyminiszter.

— A Közélelmezési Hivatal új elnöke. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Legjobb helyről szerzett értesüléseink szerint a kormány a lemondott Kürthy báró helyére a közélelmezési hivatal vezetőjévé a legközelebbi napokban Bartha Béla vezérkari alezredest, József főherceg egy hadseregének szállásmesterét, nevezi ki.

Bartha, aki mindössze harmincnyolc esztendő, nemcsak hadserege élelmezési kérdéseit oldotta meg kitűnően, de jórészt neki köszönhető, hogy Erdély románultva megyéiben a közellátás néhány hónap alatt olyanira helyreállt, hogy a polgári lakosság számos élelmicikkhez ma jóval olcsóbban jut hozzá, mint az invázió előtt.

Bartha alezredes kiváló képességeit közelről ismeri Esterházy Mór gróf miniszterelnök is, aki katonai szolgálattételre József főherceg hadseregéhez volt beosztva. De abban, hogy a közélelmezési főnök fontos tisztségére Bartha a legalkalmasabb ember, megegyezik az egész kormány. Ugron Gábor belügyminiszter lelkes támogatója Bartha jelöltségének s egyik legutóbbi minisztertanácson, mikor szóba hozták, hogy Kürthy báró esetleg tovább is megmaradhatna a Közélelmezési Hivatal élén, Ugron kijelentette, hogy inkább lemond, semmint, hogy a felelősséget vállalja Kürthy további ténykedéseiről.

Bartha határozottan nagystilusu és nagy szerepkörre hivatott ember, aki néhány hónap alatt rendet teremtett Galicia elhanyagolt közélelmezésében és Galiciában ma olyan területeken aratnak, mint a békeidőben, a huszárság és nincs hiány semmiféle élelmicikkben. Néhány héttel ezelőtt a király lenniért József főherceg főhadiszállásán s akkor a tapasztalata alapján köszönetet mondott Barthanak kiváló munkájáért. Mikor Bartha bemutatkozott, a király így szólt hozzá:

— Igen, hallottam önről. Ön az a híres közélelmezési ember!

Politikai körökben nagyon biznak Bartha működésében s azt a reményt fűzik közélelmezési főnökségéhez, hogy a bankoknak a közélelmezés terén ezután kevesebb szerepük lesz s az élelmickek árai így lényegesen olcsóbbakká válnak. Bartha a legutóbbi két nap óta a fővárosban tartózkodik s tárgyalásokat folytat politikai személyiségekkel.

A Közélelmezési Hivatal másodelnöki állásának betöltésére Nagy Ferenc miskolci polgármestert szemelték ki.

Támadják a kormányt a főispánok miatt.

(Új államtitkárok. — Választatni lesz kénytelen a kormány.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A „Nap” című kormánypárti lap írja ma este megjelent számában:

A hivatalos lap vasárnapi számában megjelentek az új főispánok kinevezéséről szóló kéziratok. Az első sorozatból — írja a Nap — látható, hogy a kormány csakis oly főispánokat nevezett ki, akik már születésük pillanatában jó összeköttetésükről tettek tanúságot. Nem a rátermetség, tehetség, tudás szolgált ezeknél zsinórmértékül, hanem a politikus apák, apósok és bácsik ajánlása, legrosszabb esetben pedig az öblös hang és törtető könyök. Az új főispánok között alig egy-két értékes név van. A kinevezések körül a képviselőház szerdai ülésén interpelláció fog elhangzani, amely a kinevezések revízióját követeli és rámutat arra, hogy mily gyöngye lehet az a kormány, amely rokonok és miniszterek által befolyásolni hagyja magát.

Kiknek köszönhető, hogy a főispáni állásokba névtelen fiatal emberek csöppentek belé, akik között

nagyító üveggel kell keresni a tehetségeket,

ellenben annál több közöttük a huszonnégy éves mánás, miniszteri segédtitkár, vagy legfeljebb titkár, a vadásztárs és ivópajtás. Ezek közül rekrutálódnak az új méltóságos urak. A főispánok néhány napon belül elfoglalják állásaikat, miután mint képviselőknak már nem szükséges a szavazatuk, mert a miniszteriumok szaporítását a munkapárt is elfogadja és így a kormánynak nem fontos, hogy az új méltóságos urak résztvegyenek a szavazásban.

A Magyarország című kormánypárti lap a következőket írja: A harminckilenc főispáni állás betöltéséhez két megjegyzést kell fűzni. Az első ez: A további kinevezéseknél irányadó álláspontnak kell lenni, hogy a kormány létalapja a demokratikus választójogi reform, így tehát ebből az álláspontból az következik, hogy a főispánságokat a demokratikus választójogi reform szintje és kipróbált híveinek sorával kell betölteni. A második megjegyzésünk, hogy a polgári elemnek tulnyomó mértékben kell szerepet juttatni, ha a demokratikus átalakulás munkájához az ország bizalmát meg akarjuk nyerni.

A főispáni kinevezések kapcsán nyolc körületben lesznek új választások: Justh János mandátumát Hajduszoboszlón, Kelemen Béla Szeged második kerületben, Kobak Kornél Köbölkuton, Károlyi József gróf Nagykárolyban, Szabó István Zámokban (Győrmege), Meskó László Nyiregyházán, Csuha István Szobráncon, Bosnyák Géza Nagykanizsán. E kerületekben a két függetlenségi párt fog hivatalos jelölteket állítani.

A most kinevezett főispánok között 14 Apponyi-párti, 13 alkotmánypárti, 6 néppárti, 3 Károlyi-párti van, három új főispán pártállását még nem lehet megállapítani.

A nemzeti munkapárt megkereste Esterházy miniszterelnököt, hogy fontartja-e azt a határozatot, mely szerint a pártok közt a háború alatt a választásokon nincs versengés. Esterházy levélben azt válaszolta, hogy ő a maga részéről ragaszkodik ehhez a paktumhoz. A munkapárt vezetősége ennelfogva elhatározta, hogy a választásokon csak azokban a kerületekben állít jelöltet, amelyeket eddig a párt programja alapján képviseltek a parla-

mentben. Így tehát a választási harc elkerülhetővé válik.

Budapestről telefonálja tudósítók: A király Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bottlik István országgyűlési képviselőt földművelésügyi államtitkárra nevezte ki, Apponyi Albert gróf kultuszminiszteri előterjesztésére pedig Tóth János titkos tanácsost országgyűlési képviselőt kultuszminiszter államtitkárra nevezte ki, végül pedig Neményi Imre miniszteri tanácsosnak az államtitkári címet és jellegét adományozta.

Budapestről telefonálják: Apponyi Albert grófot Jászberényben, Esterházy Mór grófot Gálszécsen egyhangulag képviselővé választották.

Szolnok-Doboka vármegyében Diószegi Zsigmond báró zilahi polgármester főispáni kinevezése legközelebb megtörténik. Abauj-Torna vármegyében Szalay László képviselőt, Sárosban Gedeon Aladár képviselőt, az alkotmánypárt tagját nevezik ki főispáná.

Budapestről telefonálják:

Palugyay Mór belügyi államtitkár vasárnap délután több függetlenségi képviselő társaságában Ráckeve-re ment, hogy elmondja programbeszédét. Kijelentette, hogy a kormány a választójogi javaslattal áll és bukik s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a kormány valószínűleg nem fog kitérni az elől, hogy elrendelje a képviselőválasztásokat, hogy így erélyesen fellépessen azok ellen, akik tovább is konokul szembeszállnak azzal, amit a nép kíván, a korona helyesel és az idők parancsolnak.

Letartóztatott cseh párttitkár.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Prágából jelentik: A prágai rendőrség letartóztatott egy csalót, aki ott több mint negyedmilió koronát csalt ki rendkívül eredeti módon. Schetzik Ottó dr. Banasuból költözött Prágába, azzal kezdte meg a működését, hogy irodát nyitott s különösen gazdálkodóknak adott jogi tanácsot. Egy eddig a Laurin és Klemens jungbunzlai automobil cégnek volt jogtanácsosa, de csakhamar otthagyta ezt az állását és azt mondotta, hogy mint miniszteri tanácsadót meghívták a pénzügyminiszteriumba, ahol főleg adóügyeket fog felülvizsgálni.

Fel is mutatott egy bizonyítványt, amelyet a pénzügyminiszterium mostani vezetője, akkori miniszteri tanácsosa, Wimmer dr. írt alá s amely szerint felhatalmazta őt a pénzügyi kormány, hogy a cégek üzleti könyveibe bepillantson, üzleti mérlegeket vizsgáljon felül és esetleg a törvényben megállapított bizonyos kedvezményeket hozzon javaslatba. Természetesen ezt jól megfizette magának és akadt olyan cég, amelytől tízezer koronát vett fel. Mint kitűnt, a bizonyítvány hamisított volt és ennek alapján a prágai Hitelbank, egy nagy cukorgyár és a legnagyobb cseh könyvkiadó cég szenvedtek nagy károkat. Utóbbi időben Schetzik dr. azt hitette el, hogy az adóhivatalokban is joga van revideálni és a mérlegeket helyesbiteni. Ezen a címen is megfizette magát. A rendőrség a feljelentések alapján letartóztatta.

Letartóztatása annál nagyobb feltűnést kelt, mert a csaló főtitkára a cseh- agrár pártnak.

Megbukott a kínai császárság.

Pekingből táviratozzák: Egy repülőgép ma bombákat dobott a császári palotára. A köztársaságiak megszállták a város külső részeinek fontos stratégiai pontjait. A császár ediktumot adott ki, amelyben közli lemondását.

Nyilatkozik

az osztrák miniszterelnök az amnesztia-ról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Seidler dr. osztrák miniszterelnök egy magyar újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Az amnesztia-rendelet — mondotta a miniszterelnök — az osztrák császárnak emberileg nagyon is érthető *legszemélyesebb* ténye, amely minden politikai mellétekintettől függetlenül egyetlen célt szolgál, hogy lecsillapítsa a szertelen szenvedélyeket, hogy a császár népeinek szívét közelebb hozza egymáshoz, hogy a birodalom egyetlen népének se legyen oka panaszra. *Politikai oka az amnesztianak nem volt, az osztrák császár legegényibb humánus cselekedete, amelyre már régen készült. Éppen ezért semmi jelentősége nincs annak, hogy a rendelet most jelent meg, és hogy azt ellenjegyeztem. De azokra nézve, akik elégedetlenek az amnesztia rendelettel, talán mégis jobb így, mert így módjukban van megbírálni.*

A kegyelmi aktustól politikai hatást nem vártunk, csak is azt, hogy lelőhasztjuk a felizgatott szenvedélyeket és megszüntetjük a visszás belső állapotot. Stranszky kirohanásának igazán nem kell komoly jelentőséget tulajdonítani. Ő nem egy párt nevében beszélt. Különbösen is azt állítja, hogy szavalt félreértések és már is kielégítő magyarázatot adott. Az egész incidensnek nincsen semmiféle jelentősége, aggodalomra nincsen ok. Nem vagyok politikus és mindig távol tartottam magamat a politikától és ma is szaladok előle. Ezért nem követem Tisza István grófot a politika terére és a magyar képviselőházban elmondott beszédére nem válaszolok. Ez az osztrák kormány álláspontja is.

Urbanek dr. a német haladópart vezére, volt kereskedelmi miniszter a következőket mondta:

— A csehek megkegyelmezése a császár legegényibb ténye volt, amelyre tudomásunk szerint már jóideje készült és amelyet most minden politikai mellékgondolat, vagy cél nélkül vitt keresztül. Ezért nem lehet az amnesztia politikai hatásáról beszélni, habár a miniszterelnök ellenjegyezte a legfelsőbb kéziratot, amit egyébként a legsúlyosabb politikai hibának tartok. De a politikai hibától eltekintve más hatása sem lesz a csehek megkegyelmezésének, mert a csehek elég botorul azt hirdetik — és ugyan várhatunk-e mást, mint oktan dolgot tőlük — hogy az amnesztia nekik járt és az nem fejedelmi ajándék, igazságos követelésük teljesítése. Mi viszont tökéletesen tisztában vagyunk a csehekkel. Tudjuk és erről a magyarokat is megnyugtathatjuk, hogy igazán nem fontos az, amit Stranszky mond.

Tušar Wladimir, a Reichsrath alelnöke, a cseh radikálisok vezére ezeket mondta: Az amnesztia a cseh radikális körök úgy fogták fel, mint az uralkodó böcs politikai tényét, aki megmutatta, hogy van érzéke a cseh nép hangulatára. Ami az amnesztianak politikai oldalát illeti, mondhatom, hogy az uralkodónak ezt az elhatározását a cseh közéletben úgy tekintik, mint a rajtuk elkövetett igazságtalanságok jóvátevését, a nélkül, hogy ez a tény bármiféle hákára kötelezne bennünket. Nem lehet megítélni, hogyan viselkednek majd a cseh pártok a jövőben, ez még sok körülménytől függ, amelyek között nem utolsó helyen áll a délszlávok és a ruthének magatartása, akikkel a csehek a jövőben is együtt akarnak dolgozni. Arra a vádra, hogy Ausztriától el akarnak szakadni, az a válaszuk, hogy Ausztria

rekonstrukcióját el sem tudjuk képzelni nélkülünk, vagy ellenünk.

Ezt csakis a német pártok hirdetik, akik egyedül akarnak maradni a Reichsrathban. Ez azonban nem fog sikerülni. Itt akarunk maradni és részt kérünk sorsunk intézésében. Kívánságainkat a legilletékesebb helyen közöljük, jól tudják ezt a Ballhausplatzon és Laxenburgban. Ha ők is olyan komolyan úgy akarják, hogy együtt dolgozzunk a németekkel Ausztriáért, akkor tessék közeledni hozzánk, majd meglátják, lehet velünk, egy fedél alatt élni.

Ennek azonban a háború alatt kell megtörténnie, mert különben megtörténik, hogy belső ügyünkbe idegenek avatkoznak, ez pedig igazán nem lenne kívánatos. Vigyázzunk, hogy a békekötéskor Augias istállója ne legyen Ausztria. Már most vegyék kezükbe a seprőt az illetékesek és akkor minden rendben lesz és minden jól lesz.

Kärthy Lajos báró Besztercebányán programbeszédet tartott, amelyben többek között kijelentette, hogy mindég küzdött a nemzeti munkapárt elveiért, de ebbe a küzdelemben nem fog személyes gyűlölködést belevinni és kerülni fogja a minden áron való ellenzékeskedést. A választójogot a magyar nemzetnek politikailag érett és kellőképpen iskolázott rétegre akarja kiterjeszteni. Liberálisnak és demokratikusnak valja magát, de a radikálisizmust nemzeti veszedelmnek tartja. A szociális kérdéseknek megértő szívetel való fölkarolása jelenti a legfőbb feladatot.

Atengedték staniszlai első állásunkat az oroszoknak.

Budapest, július 9. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

A Kárpátokban és a Bistryza-Solotvinska felső folyásánál az oroszok erősebben előre tapogatóztak. Staniszlautól északnyugatra tegnap, két napon elkeseredett harc után, védelmi műveink első állását át kellett engedni az ellenségnek. Az orosz területnyereség kiszélesítését tartalékaink közbelépése megakadályozta. A Dnyesztől északra főképen galíciai területen, erős tűzérési tevékenység folyt.

Olasz haretér:

Vodicénél visszavertünk egy olasz előretörést.

Délkeleti hadszíntér:

Változatlan. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Károly király öfelsege a 308, 309. és 310. számú honvédegyalozredneknek a július harmadiki harcokban a 19, 23, 65 és 83 császár és királyi egyalozredneknek július 6-iki harcokban tanúsított vitéz magatartásukról szóló jelentést különös megalégedéssel vette tudomásul. Elrendelte, hogy ez az említett ezredekkel közlendő és a fegyveres erő összes csapatainak tudomására hozandó.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Nyugaton nincs újság. Keleten az oroszok a calur és a staniszlai ut mentén több támadást intéztek, de ellentámadással megállítottuk csapataikat. A Dnyesztől északra különös esemény nem történt.

Hága. Londoni táviratok szerint az orosz offenzívát még e hónap folyamán a

keleti fronton általános offenzív tevékenység fogja kísérni. A legnagyobb támadásokat a szaloniki-, román és kisázsiai haretereken tervezik.

Purgly László.

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

Abból a tényből, hogy Purgly László sófornyai nagybirtokos, a hozzá, mint Aradmegye jövőd főispánjához intézett gratulációkat elfogadta, bizonyossággal vonhatjuk le azt az eredményt, hogy a belügyi kormányzat végre sikerült a reánk aradiakra nagyfontosságú főispánválság kérdésének egyik részét megoldania.

Aradmegyének tehát a mai naptól kezdve valójában meg van a főispánja s csupán a szükséges formások választják meg el Purgly Lászlót attól, hogy a megye törvényhatóságának és közönségének nyílt elismerése mellett üljön bele Aradmegye főispáni székébe, abba a méltóságba, mely Baross Ferenc dr. főispán elhunytával maradt gazdátlanul.

Távol a napi politika zajos harcától, a csendes munka otthonából emelte ki Purgly Lászlót az új kormány bizalma nagy és nehéz feladatok teljesítésére a román nemzetiségek munkájától eléggé gazdag Aradmegye vezetésére.

Es a keresetlenség, az egyszerű közvetlenség embere elindul a hívó szóra a szép, de fáradságos hivatás teljesítésére. Feltehető hogy becsületos magyar lelke őt erőssé teszi arra, hogy méltóságot a várakozásnak megfelelően töltsen be. Bizonyára az adott bátorságot neki hogy szeretete arányban áll azokkal a feladatokkal amelyeknek elvégzésére vállalkozott.

Közöttünk élt, láttuk, megtudtuk figyelni cselekedeteit, gondolkodását, s mert tapasztalataink azt bizonyítják, hogy tetteinek rugója soha sem volt szenvedély, az elfogultság, a gyűlölet, hanem ellenkezőleg a minden vélemény iránti tisztelet és türelmesség dacára annak, hogy bennünket politikailag egy világ választ el tőle, ama reménységünk adunk kifejezést, hogy főispáni kinevezése Aradmegye politikai, társadalmi és gazdasági életének békés fejlődését elősegítheti.

Bár kerülte a nyilvánosság előtti szereplést, hiúság soha sem ragadtatta arra, hogy keressen társadalmi rangot, résztvevett Arad város sport életében, mint az Aradi Keresztény Egyesület elnöke. Azért választották őt, mert a tagok azt hitték, hogy demokratikus gondolkodásában megtalálják a biztosítékot arra, hogy a legkisebb dissonancia nélkül fogja tisztán e legdemokratikusabb alapon álló egyesületben betölteni. Ez a tulajdonsága tette őt rokonszenvéssé mindenütt, ahol megfordult és gazdaságának emberei ezért szeretik. Atyjától örökölt nemes jóindulattal gondoskodott mindenki-ől, aki neki dolgozik, nemcsak elismerte a munkát, de módot is adott minden emberének arra, hogy kiemelkedjen a zselér sorból, Gazdaságának hasznát megosztotta alkalmazottaival, ami érett szociális gondolkodásáról tesz tanuságot.

Főispáni méltóságában módja lesz, hogy e gondolkodásáról újabb tanuságot tehessen a háború ütötte sebeket gyógyítsa. Természetévé vált a munka és annak megbecsülése, ma amikor minden vezető helyről ennek a gyakorlatát kellene megkapnia az országnak, bizonyára nagy értéket jelent Aradmegyére új főispánjának ez a tulajdonsága.

Végül megemlítjük még azt, hogy e jó tulajdonságai mellett feltétlen gvallériája az, mi őt kiemelte még saját köréből is. Purgly,

László főispán egyéniségéről papírra tettük mindazokat a színeket amelyek egységes jellegzetes képet adnak róla azoknak, akik őt nem ismerik, mert eddig teljesen elvonult életet élt, és akiknek csak a jövőben lesz alkalmuk megismerni Aradmegye új főispánját.

Megállított

oroszlányomulás.

(Franciák véres veszteségei.)

Berlin, július 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haderet:

Eső és párás levegő folytán a tűz estig minden harcra vonalon csekély volt, este azután több helyen feléledt. Éjjel különböző helyeken reánk nézve sikerrel járó felderítő harcok folytak.

A német trónörökös hadseregportája:

A Chemin Des Dameson fekvő állásaink megjavítására teljesen sikerült támadást hajtottunk végre. Akna és gránátvetőknek a betörési pontokra irányult rajtaütése után, gyalogságunk a tüzéség zárótüzétől fedezve, megrohánva a francia állásokat. Rajnavidékiekből, és westfaliakból álló rohamcsapatok Pargny Filaintól délre három és fél kilométernyi szélességben erőteljes rohamot hajtottak végre és az elfoglalt vonalakat öt ellenséges támadással szemben megtartották. Az ellenség figyelmének elhárítására kevéssel ezt megelőzőleg a laon-soissoni uton, hesseni, passauai és westfali ezredek rohamcsapatái betörték a franciák árkaiba. Feladatuk után parancs szerint visszahívták vonalaikba, nagyszámu foglyot hozva magukkal. Az ellenség, amely mindenütt heves ellentállást fejtett ki, nagy véres veszteségeket szenvedett, amely az éjjeli folyamán a megkísérelt eredménytelen ellentámadások alkalmával csak fokozódott. 30 tisztet és több mint 800 főnyi legénységet fogtak el, a hadianyagban szerzett zsákmány igen jelentékeny. A Maas nyugati partján a 8. éjjel folyt harcokban néhány kis árok rész a franciák kezén maradt. A ma, napfelkelte előtt, Aisnestől északkeletre megindult előretöréseket visszavertük.

Keleti haderet:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Böhm Ermolli vezérezredes hadseregportája:

Míg a Stripa és a Zlota-Lipa között csak élénk tüzéségi tevékenység folyt és néhány előretörésből foglyokkal tértünk vissza, Stanislaw mellett új harcok indultak meg. Az ott álló csapatokat erős orosz támadások, Cierow és Zagword között, a Czarnylas erdős magaslatai irányában 12 kilométernyire visszanyomták. Német tartsók beavatkozása megállította a támadást.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Kárpátokban az orosz ütegek élénk tevékenysége tovább tart. Az oroszok helyi támadásait több helyen megfűszertük.

Mackensen vezértábornagy hadseregportája:

A helyzet változatlan. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

IRODALOM ES MÜVESZET.

Színházi heti műsor.

Kedden: Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház művészenek vendégfelléptével: **Romeo és Julia.**

Szerdán: Beregi Oszkár vendégfelléptével:

Egy szegény ifjú története.

Csütörtökön: Beregi Oszkár vendégfelléptével: **A kaméliás hölgy.**

Pénteken: Beregi Oszkár utolsó felléptével: **Bizánc.**

* **A színház hírei.** Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház művésze holnap kezd négy estére tervezett vendégjátékát a *Romeo és Julia* címszerepében. Beregi fellépései mindenkor a legnagyobb élvezetet hozza meg a közönségnek és az az óriási érdeklődés, amely a vendégszereplés iránt mutatkozik, szintén csak a mellett bizonyít, hogy minden fellépésében zsúfolt ház fog gyönyörködni. Holnap, szerdán *Egy szegény ifjú története*, csütörtökön *A kaméliás hölgy* és pénteken utolsó felléptével *Bizánc* kerül színre.

— **Erényi Virág Rózi**, a Rákosi-féle színésziskola legtehetségesebb növendéke szombaton lép föl szerződötési célból a Gyurkovics-lányok Mici szerepében, a többi szerepek a társulat elsőrendű tagjai között oszlanak meg.

* **Magyar névkönyv.** Lengyel Zoltán most megjelent Magyar Névkönyve az első kimerítő gyakorlati kézikönyv a magyar név ügyében. A szerző összegyűjtötte, igen jó magyar érzékel és erős kritikával megrostálta, osztályozta és betűrendbe foglalta a magyar-családnevek teljes anyagát. A magyar keresztnemek első olyan jegyzékét is adja, amelyben úgy a férfi, valamint a női igazán fajmagyar nevek és ma használatban levő, de nem nemzetiségű vonatkozású keresztnemek ugyancsak osztályozva egybe vannak foglalva. A szerző könyvében kiadja a névügyre vonatkozó mindegyik fennálló törvényes és rendeleti szabályokat, valamint az anyakönyvezésre és a névváltoztatásokra vonatkozó érvényes jogszabályokat és utasításokat. A munka a magyar névanyagának jó magyar érzékkel való kimerítő feldolgozásával a magyarság ügyének e téren igazán nagy szolgálatot tett és alapját rakta le annak, hogy ezeken a nyomokon a kormány vezetése alatt az egész társadalom összefogásával ez a nagy, régóta vajdó és fájdó kérdés az egész országra kiterjedően megoldható legyen. A munka Dick Manó bizományában jelent meg és ára 5 korona.

* **A Nyugat folyóirat július elseji száma** a szokott bőséges irodalmi tartalommal kívül különösen aktuális és értékes politikai közleményekkel jelent meg. Ilyen Bíró Lajosnak egy tanulmánya a nemzeti és nemzetiségi politikáról, melyben a hadseregre vonatkozó nemzeti követeléseket kapcsolja össze a nemzetiség kérdés megoldásával. Ilyenek Jancsó Károly fejtegetései a magyar köztisztviselőről, melyben gyökeréig nyúló taglalattal adja a rendkívül fontos kérdéseinek. Ilyen ismét a fővárosi demokráciáról, melyben elégtétellel állapítja meg a Nyugat neo-széchenyianus törekvéseinek diadalmát. Ilyenek, végre, Gellért Oszkár jegyzetei a háború és béke felségjogának osztrák felfogásairól a Grimm-esetről. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Vilmos császár-ut 51. szám. Előfizetési ára: egy évre 28 korona, félévre 14 korona, egyes szám-

ára 1 korona 80 fillér, megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* **„Szervuszok lányok”,** „Huzd, huzd”, „Aposikám”, „Ha gondolsz az orgonákra”, „Messze mentél”, „Ki tudja merre”, „Lavotta szerelme”, „Stambul rózsája”, „Márványmenyasszony”, „Csárdáskirályné”, „Liebe in Schnee”, „Golem” stb. *Kerpelnél* kaphatók.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Szabadon bocsátják a cárt. — Egy millió tonna elsüllyesztése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Madarassy-Beck Gyula báró, *Herczeg Ferenc* és *Almássy László*, utján provokálta *Lovászy Márton* a Magyarország főszerkesztőjét, mert őt egy interpellációjából kifolyólag ennek részéről támadás érte. *Lovászy Márton*, *Justh János dr.* főispánt és *Szűcs Györgyöt* nevezte meg segédjeiül. Ma éjszaka ültek össze a megbízottak és a lovagias ügyet egyoldalulag úgy intézték el, hogy *Justh* és *Szűcs* levelet intéztek *Lovászy Mártonhoz*, amelyben kijelentik, hogy tekintettel arra, hogy a Magyarországon megjelent támadás oly természetű, amelyet a sajtóbíró-ság utján lehet tisztázni, továbbá, hogy háborúban ily természetű lovagias ügyek fegyveres elintézése nem lehetséges, az ügyet azzal fejezik be, hogy *Madarassy-Beck* segédeit sajtóbíró-ság elé utasítják.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A Rjecs azt írja, hogy a Keleti tengeri flotta a cárt szabadonbocsátását követeli. A kormány elhatározta, hogy eléget tesz ennek a kívánságnak, mert e miatt már ismételen utcai tüntetések voltak Pétervárott is.

Berlin. A központi hatalmak hadirendszabályai, a beérkezett jelentések szerint, a június hónapban több, mint egymillió bruttó regiszter tonna kereskedelmi hajóteret sülyesztettek el. A tengeriattjáró hadjárat igazolja azt a teljes bizalmat, hogy a tengeriattjárónak elmaradhatatlan döntő hatásuk lesz ellenségeinkre. A tengerészeti vezérkar.

Berlin. Parlamenti körökből nyert értesülések szerint a kormányban a legközelebb nagyobb személyi változások lesznek.

Berlin. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságának mai ülése után sem tisztázódott a helyzet. A főérdeklődés a folyosó eseményekre irányult, ahol folytonosan megbeszélések folytak. Tárgyalások folynak a centrum, a szociáldemokraták, a nemzeti szabadelvűek és a haladók között úgy a belső, mint a külső helyzetre vonatkozó határozatok dolgában. A nemzeti szabadelvűeknek a határozatokkal való állásfoglalásuk még nem történt meg.

Bécs. A vitkovici vasművek munkásainak hetvenöt százaléka újból fölvette a munkát.

Genf. A Temps jelenti: *Nikolaj Nikolajevics* Londonban szándékozik letelepedni, ahol sajtó alá fogja rendezni az orosz udvari életéről szóló emlékiratait.

Tervek a gabona beszerzésre.

Exterde Kálmán báró nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny az elmúlt héten felhívta a város vezetőségének figyelmét arra, hogy az ellátatlan közönség gabonaellátásáról a városnak magának kell gondoskodnia. Csakis így lehet azt megakadályozni, hogy a szegényebb néposztály a vagyonosokkal szemben, akik saját erejükkel képesek gondoskodni egész évi gabonaszükségletükről, hátrányba ne kerüljen. Azóta eltelt egy hét és ma időszerűnek láttuk megkérdezni Exterde Kálmán bárót a közéleti hivatal vezetőjét, hogy mit tett az elmúlt idő alatt azért, hogy ez az egyedül helyes és célravezető eszme megvalósuljon. Exterde báró a következőket jelentette ki munkatársunknak:

Az Aradi Közlöny által felvetett tervet a legnagyobb örömmel üdvözlöttük. Én bennünk az a meggyőződés, hogy csakis ezen a módon lehet a város szegényebb néposztályáról, tehát a lakosság zöméről, kielégítőleg gondoskodni. Nagy örömmel jelenthetem ki, hogy a dolognak anyagi akadályai nincsenek és kizárólag, hogy úgy mondjam kisebb adminisztratív akadályok azok, amelyek a szép tervek megvalósulása elé górdulnak. Első és fő akadálya az, hogy még nem jelent meg az a miniszteri rendelet, amely egyáltalán lehetővé teszi, illetőleg megengedi törvényhatóságoknak az ilyen kollektív gabonabeszerzést. Másodszor: nincsen a városnak olyan raktárhelyisége, amelyben ez a nagymennyiségű gabonát fel lehetne halmozni. Ezenkívül nagy gondot okoz az is, hogy nem fogja-e — ami helyrehozhatatlan szerencsétlenség lenne — a város raktárában felhalmozott gabonát, valamilyen baleset veszedelme, például tűzvész, árvíz, vagy másvalami érni. Ezzel az eshetőséggel szemben teljesen védtelenek lennénk, mert hiszen hiába biztosítanánk be a felhalmozott gabona értékét, a biztosítási összegből, ha még oly nagy lenne is az, akkor

már nem tudnánk más gabonát beszerezni.

— A katonaságnak tudunkkal, — vetette közbe az Aradi Közlöny munkatársa, — nagy raktárak vannak az aradi városban, amelyek közül igen sok üresen áll. Talán lehetne a katonai parancsnokságnál odahatni, hogy ezeket erre a rendkívül fontos célra a városnak kölcsönözzék. Üres a legtöbb kasamata, azt is fel lehet használni raktár célra.

— Ezt megfogjuk próbálni — válaszolta a báró. És ha sikerülni fog, akkor ez az akadály is el van hárítva. Azonban én a magam részéről egészen más és nagyszabású tervvel foglalkozom, amely, ha megvalósításra lehetséges lesz, alkalmas arra, hogy egy csapásra megoldja az összes nehézségeket. Az ötletet az aradi nyomdászok adták meg nekem ezíránt, akik akeiőt indítottak el célból, hogy az egyes vállalatok szerezzék be munkásaik és alkalmazottaik részére a szükséges gabonamennyiséget. Most tehát módot kell keresnem, hogy erre a vállalatokat rá tudjuk bírni és akkor meg van oldva ez a rendkívül fontos és nehéz probléma.

A dolog egyáltalában nem kivihetetlen, mert hiszen minden ember és különösen az ellátatlan szegény ember, tartozik valamely vállalat, vagy hivatal kötelekébe, ahol munkát végez. Ha tehát magánvállalatnál van alkalmazva akkor e vállalat tulajdonosa szerezzék be számára a gabonát, ha pedig közhivatalnok, akkor sem megoldhatatlan a kérdés, mert hiszen minden közhivatalnak alakult a háborúban ugynevezett beszerzési csoportja, amelynek egyedüli feladata a hivatal személyzetének élelmszükségeit gondoskodni és amelynek anyagi lehetősége is megvan arra, hogy ezt a gondoskodást a legfontosabb élelmiszerekre a gabonára vonatkozólag is keresztülvigye.

Száztízezer korona Aradfalvára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradfalva gyűjtő bizottsága ma délután fél ötkor ülést tartott Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. A polgármester beszámolt a gyűjtés eredményéről, amely 1915. novemberében indult meg azzal a céllal, hogy Aradfalva néven a város közönsége újraépítsen egy kárpáti falut. A mostani kimutatás szerint a gyűjtés száztízezer koronát eredményezett, ez az összeg száztízezer koronára rag az időközökkel.

Akik hatszáz koronánál nagyobb összeget adományoztak, azok Aradfalván egy-egy házat kapnak, amelyen a saját nevük meg lesz örökítve. Ilyen adomány ötvenöt van, legnagyobb közöttük a Neuman Testvéreké, akik tízezer koronát adtak a nemes célra. A 33. gyalogezred pótlászlóalja 1100 koronát adományozott az aradi Minerita-rendház pedig 1000 koronát az Aradfalván építendő katolikus templom javára. A Neuman testvérek adománya a községi iskola és óvoda céljaira szolgál. A polgármester hálás köszönettel emlékezett meg az adakozókról, akiknek áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a gyűjtés ilyen fényes eredményt mutasson fel, amely az összes vidéki városok gyűjtésének eredményét felülmúlja.

SPORT.

— Az Aradi Munkás Testőző Egyesület győz 5:0 arányban a Budapesti Athletikai Club ellen. A főváros egyik legnevesebb football-csapata hagyta el tegnap az Aradi Athletikai Club sporttelepét oly vereséggel, amelyre magyarázatot aligha tudunk találni mást, mint a fáradtságot. A budapesti csapat éjjel utazott Aradra. A kenyelmesnek legkevésbé mondható utazás, a hőség meghandicappelte a csapatot, mely három tartalékkal állott ki a mezőre. Ezzel szemben a munkás csapat frissen, úder vette fel a küzdelmet s bármennyire igyekezett

Levél

egy bűnös aradi asszonyhoz.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Végtelenül sajnálom, hogy nincs szerencsém ismerni szerkesztő urat, kibe az aradi úriúrnok anyai bizalmat helyeznek s aki — mint az Aradi Közlöny hasábjain olvasom — nem hagyta megvitátlanul a felvetett problémákat s nagyon helyesen közérdekűvé tette azt az eseményt, ami az aradi hölgyek egynéhányának olyan fejtorést okozott.

Bár nem tudom megérteni, de vannak asszonyok, kik a gyümölcsbefőzésről kezdve szerelmi életük belejező akkordjáig a szerkesztőhöz fordulnak tanácsért, mert utóvégre, ha már tesznek valamit (s ez a valami rendszeren nem helyes) legyen kit okolni érte! Ez már asszonyi gyarlóság. S ha a befőtt elromlik, vagy Z. Boriska kisasszonynak nem sikerül a szerkesztő ur által ajánlott módoszatok felhasználásával a kijelölt partieképes ifjút a házasság rávébe terelni; vagy X. asszony férje nem hajlandó a borsos szabószámokat kifizetni, hanem ilyenkor hitvesi esküjét megszegve (jóban, rosszban el nem hagyom) egy ideges kézműveléssel elrohán a hivatalba s a megsértett feleség egy lovagiasan gondolkodó, rendkívül tiszteltreméltó urat talál, ki belátja, hogy ő egy elnyomott, gyenge nő, ki „brutális” lénye mellett kénytelen szenvedni s — kifizeti a szabót, a kalapot stb., s ha végül a tiszteltreméltó ur is megismeri a szabóköntök látásától s spártai rövidséggel elpártol, megint szerkesztő ur a hibás; miért nem olyan, ki a szívekbe és vesékbe lát?

Megint egy levél érkezett szerkesztő urhoz, telve egy vízbefelő jankiasszal. Egy egyensúlyt veszített lélek var...

Egy szép, fiatal asszony, egy angyalaren gyermekkel megáldott, férje által szeretett, kényelemben élő asszony urát behívják katonának. Mindennapi eset, nincs mit beszélni róla. Az asszony gyenge akaratrútküli báb, a hadisegély kevés; a gyermek sír, az anya éhez. Szomorú eset, de mindennapi. Mía, a háború harmadik évében szóra sem érdemes. Mikor már nem volt egy falat kenyér a háznál, az asszony munkát keresett. Az asszony, az anya talált munkát, de ez nem tetszett az „úrúrnak”. S amely munkakör megfelelt igényeinek, izlésének, ott hiányzott a — tudás. A férj gyengéd levelei nem enyhítették a nyomort s az éhező gyomor megteremtette az első bünt, az öngyilkosság gondolatát. Az úriúrnó megindult a Maros felé. A víz mély volt és sötét. A loccsanó habok halálról beszéltek. A nő megreaggett, fátyolos szeméi segítségért esdtek. Hol a segítség?

Végzőra jött a mentő, a „tiszteltreméltó ur”, ki kifizeti a számlákat, kiváltja a zálogba vándorolt ingóságokat s megment egy lelket — magának. Az ördög jött uniformisban, hogy dolgozzék a nagy kattan számára. Az egyensúly helyreállt, úgy a háztartásban, mint a lélekben. A gyermek kacag s nem hallja, hogy süvit a puskafojós s nem látja, hogy egy szerelmes, megcsalt férjből, egy nő hűségében bizó férfiből esniált az Isten — szentet. A gyermek kacag, nem tudja mit jelent arvának lenni. A mama mosolygva próbálja új kalapját a tőrök előtt s a „tiszteltreméltó ur”, a katonatiszt azon gondolkodik, miképpen adja tudásra barmájának, hogy visszahelyezték régi állomás helyére, ahova nemcsak a háza, hanem hitvesi hűsége is visszarája. S elhangzik a tájékoztatás Isten hozzá!

Ime a délutáni veg.

Ön kedves asszonyom tanácsot kér most.

s elfeledi, hogy nem kért tanácsot akkor, mikor az első ballépést megtette. Én nem dobok öntre követ, hisz ez az ön megbánásával egyetemben nem változthat a megtörténteken. Nem mondom, hogy önzetlen legyen, s lemondjon „jóságos” barátjáról, hisz, aki ily hosszú időn átatta önt azzal, hogy független és szabad, az nem érdemel kimélszet annál kevésbé, mert az ön „jóságos” barátja ép oly melegen fogja szívére szoritani a hónapokon át önnel helyettesített hitvest otthon, mint Aradon önt. Mert a férfiak képesek ilyen dualisztikus életre. Nem különbek a paradicsombeli Adámnál, kiben nem volt elég akaraterő a tiltott gyümölcs visszautasítására. Ön hiába kiáltozik. Szava nem elég erős arra, hogy idegen országban hűséges feleség mellett ismét s tiszta családi életet élő barátja meghallja. Temessen asszonyom, temessen. Takarja be „jóságos” barátja emlékeit, ki a jóság örve alatt behalózta, megcsalta önt. S ha majd emlékezetében lapozgat, észbe fog jutni, hogy már van egy temetetlen halottja, kicsi, ártatlan gyermekének apja. Nem hallja ön most sem a tegyverdurrantást? Nem látja az egykori oly kedves főt vérbe borulva lehanyatlani? Nem gondolja, hogy Isten büntetésképp mérte öntre mostani fájdalmát, hogy a mindenható engedte meg, hogy önt tegye halottá az az ember, aki miatt ön férje nevét még annak éltében beszennyezte?

Mit fog tenni? Mit akar tenni? A megéheztet ma se könnyebb, mint mikor ön először lett úriúrnó barátja. (Azt hiszem azt érzi asszonyom, hogy midőn elhatározta magát arra, hogy a haretéren küzdő kenyérkeresőjét mással helyettesíteti, le kellett mondania a korrekt asszonyokat megillető címéről.) Dolgozni ma se szegény, de aki már tudja, hogy szépsége gyümölcsözölhető, az nem fogja apóli

a fővárosi csapat elhárítani a támadásokat, bármily szép és nívós játékot mutattak is, a vereségük elkerülhetetlen volt, mert a fürge, helyes összjátékkal dolgozó munkáscsapat ki tudott használni minden alkalmat s míg az első félidőben két goalt, a második félidőben három goalt helyezett el a Bak. kapujába. A nagy közönség kielégülten hagyta el a pályát, mert értékes sportélvezetben volt része. Bíró Bischopp (AAC) volt.

Színész-házasság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A színész-házasságról az embereknek még ma is az a felfogásuk, hogy azok csak karikatúrái a házasságnak és noha maga az élet ma már számtalan esetben azt bizonyítja, hogy a színház világában a legszigorubb polgári felfogás szerint is mintaházasságok kötődnek, akad bíróság, amely annak a felfogásnak ad kifejezést, hogy bohémianak gyermekei nem arra születnek, hogy a házasság rabláncait viseljék és tőrjék.

Bécsnek egyik leghíresebb színésze, Valentin József és a felesége, aki ugyancsak elsőrendű művésznője az udvari színháznak, a házassági törvényszéknél együttesen kérték házasságuk felbontását, illetve házasságtörés miatt emeltek egymás ellen panaszt. Elmondották, hogy nem kölcsönös vonzódásból kötötték házasságot, hanem csak azért, mert szerelmi viszonyt folytattak és a születendő gyermeket törvényesíteni akarták az 1911-ben megkötött házassággal. Epen ezért házasság előtt rövid idővel kiléptek a katolikus egyházból és beléptek az evangélikus egyházba, mert már előre számítottak arra, hogy felbontják a házasságot. A házasság mindössze három hónapig tartott. Az asszony elmondotta a törvényszéken, hogy a férj a gyermek megszületése után három hónappal kegyetlenül és durván bánat vele. Ekkor elváltak egymástól. Valentinné meg is indította a válóperét, de ez nem fejeződött be, mert abban egyeztek meg, hogy közösen fogják kérni a törvényszéktől házasságuk felbon-

fehér kezeit munkával durvítani. On ma még sir. haját tépi a megoldást keresve, s holnap talán ismét megindul a Mars felé, ahová örök felsége megint elküldi az asszisztensét. Ne sértődjön meg asszonyom, de a cseresznyeszem, amit a segítség kikezdett, magától esik le a kakasnak. On maga mondja, hogy az első lépést nehéz volt megtenni. Azt mondják a másodikat már könnyebb, a harmadikat meg nem tenni — lehetetlen.

A szépség mulandó asszonyom! Mit fog ön tenni, ha arca rózsái elhervadnak? Mi lesz az ön gyermekéből, ki minden félévben más tanuló apjának nevezni?

Ha milliomos lennék, azt mondanám, vegye asszonyom ezt a százezer forintot, s éljen tisztességben boldogan. De magam is szegény vagyok, az én férjem is katona immár három éve. S bár az uram minden nélkülözhető filicéjét hazaküldi, én is keresek. S mialatt a nebulók kemény fejébe eregetem az alapvető tudományt, elfeledem, hogy háboru van, hogy meg vagyok fosztva egyetlen kincsemtől, az uramtól. En tudom jól, hogy híven vagyok szeretve, s az uram nyugodtan kötözi sebesültjeit a kaverna szájában, mert nem idegesíti, hogy a távoli szép hazában hagyott asszonya megtartja-e a holtformigant?

Vigasztalódjék meg asszonyom, kezdjen új életet. Ne higgyen a férfiaknak, kiknek elvük minden virágot leszántani egy órára. Legyen jó, hisz az ön szép arcához nem való a bűn. Szálljon szembe az élettel, hisz ez az igazi harc. A halál ugyanis eljön értünk, nem kell elébe mennünk.

Befejezem soraim, mert szerkesztő ur már türelmetlenül várja a végét. Tisztelettel Budapestről: dr. V. G. né.

tását. Mindketten leküzdhetetlen ellenszerevet jelentettek be eme kérelmük okául, mert — mint említettük — vonzalom sosem volt közöttük és együtt élésük három hónapja alatt mindegyikük a maga útjait járta, a maga szerelmi életét élte és mindketten elismerték, hogy házasságtörést követtek el. Az asszony egy müncheni Wáner énekessel élt közös háztartásban, a férjnek is volt több viszonya és egy egész nyáron át a Ronacher színház egyik énekesnőjével egy nyaralóhelyen úgy élt, mint férj és feleség. A Ronacher színház akkori igazgatója, Prager Miksa, akit tanuként hallgatott ki a törvényszék, azt vallotta, hogy ő Valentin Józsefet tetten érte a színésznővel, aki neki barátja volt.

A házassági bíróság a házastársak kölcsönös vétkeisége alapján kimondotta az elválást azzal az indoklással, hogy ez a házasság csak karikatúrája a házasságnak, annyira erőltetetlen gondolkodásmóddal kötötték meg azt

a házastársak. Ugy a közérdek, mint a felek érdeke az, hogy a házasság megszűnjék.

A házasságvédő felekezése folytán főtörvényszék elé került az érdekes ügy, ahol az ügyvéd a bírósággal szemben azt vitatta, hogy a világon a legmorálisabb cél az, amelynek kedvéért a két színészember a házasságot megkötötte, mert nincs szentebb dolog a világon, mint egy szerelmi viszonyból született gyermeknek a törvényesítése. Ha — okozkodott az ügyvéd — igaz lenne is, hogy a házasságot szerelem nélkül kötötték, még a szerelem hiánya nem jelenti azt, hogy gyűlölik egymást, vagy pedig, hogy leküzdhetetlen ellenszerevet éltek, legfeljebb arról lehet szó, hogy közömbösek egymás iránt. Az sem ok a válásra, hogy a házastársak külön éltek, mert ez művészeknél megtörténik, sőt hogy mindenik más helyen szokott hivatásának élni, de még ez nem bizonyít leküzdhetetlen ellenszerevet. A felsőbb bíróság az elsőfoku ítéletet hagyta jóvá.

Kusmanek tábornok az orosz fogságban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Brana Iván dr. ezredorvos, Kass Jánosnak, a szegedi híres vendéglősnek a veje, két és fél évi orosz fogság után, mint rokkant megszabadult az orosz fogságból és családja körébe, Szegedre érkezett.

Brana dr. 1914. november 9-én került orosz fogságba. A háboru előtt Przemyslben, a 45. gyalogezred főnök-orvosa volt. Mint fogoly Nijny-Novgorodba került, ahol az első hét hónapot a szibériai deportáltak öreg fegyházában töltötte.

Hét hónap után, most két esztendője, azt az utasítást kapta, hogy jelentkezék a város végén egyedül álló iskola-épületben, ahol szintén foglyok voltak elhelyezve. A parancsnak megfelelően egy orosz katona kíséretében megjelent a kijelölt épületben, ahol Kusmanek tábornokot, Przemysl hősi védelmezőjét találta. Képzeltetni végtelen örömet, hogy a hősi tábornok előtt megjelenhetett. Kusmanek kézzel üdvözölte az ezredorvost és megkérte, hogy orvosilag vizsgálja meg az adjutánsát, aki betegségbe esett. Brana dr. rövid idő alatt meggyógyította Kusmanek adjutánsát és a tábornok e fölött való megelégedését azzal fejezte ki, hogy az orosz tábornokot megkérte, engedné meg, hogy Brana Iván dr. mint házi orvos, mellette maradhasson. A hősi tábornok kérelmét az orosz tábornok teljesítette és Brana dr. 13 hónapon keresztül Kusmanek tábornok közvetlen közelében tölthette el a rablás keserves idejét és a következőket mondja róla:

— Sokszor, sokat beszélt nekünk a kegyelmes ur a przemysli nehéz napokról, a katonák hihetetlen szívósságáról, kitartásáról és lelkesültségéről. Elmondta, hogy 1915. január hónapjában már nagyon érezhető volt a kenyér, a hus és a főzelék hiánya a szorongatott várban. Februárban és márciusban már beállt a kenyérszegénység és csak lóhússal táplálkoztak. A legénységet nagyon sajnálta és minden lehetőt elkövetett helyzetük enyhítésére. Kirohanásokat is azért eszközöltetett néha, hogy a földesurak a legénység otkához és repához juthasson.

— Mikor megtudtuk a vár visszafoglalását, nagyon boldog volt a kegyelmes ur; az öröm csillagzott a szemében, egyben a homlokára kiült a bánat a miatt, hogy a visszafoglalás idejéig nem tarthatta a várat. Ez a gondolat kínozta mindig és foglalkoztatta a hősi tábornokot.

— Nagyszerű ember a kegyelmes ur, izigvéri katona, szokásaiban és megnyilatkozásaiban is. Ha a fogságunkban valami okmányt, vagy levelet akart, a neve alá mindig azt írta: osztrak és magyar tábornok.

— Beszélgetés közben újra meg újra visszatért kedvence témájára: a magyarság jövőjére. Paratlan nemzet — szokta mondogatni — a magyar! Nemcsak lojális, hanem lovagias és eszményien hős és vitéz. Ennek a nemzetnek kívánatos a számbeli gyarapodása, mert minden egyes magyarral szaporodik a királyhűek száma és a szeretett hazának hősi védelmezője. A csodával határos, amit a katonáink végeztek. A honvédek, az én honvédek pedig esodalények!

— Néha a szakács tortát készített. Amikor a kegyelmes ur környezetében asztalhoz álltunk és feltalálták a tortát, amely nemzetiszínű zászlócskával volt díszítve, a tábornok urnak kipirult az arca, szeméi tűzben égtek és felállva, minden pose nélkül csak annyit mondott:

— Uraim, talán felállnak a nemzeti trikotör előtt.

— Magam is sokat beszéltem a kegyelmes urnak a magyarságról, a magyar nemzet teljesítményéről és bizony néha elragadt a hém, amikor a magyarság múltjáról, jelenéről és jövőjéről emlékeztem. Egysz-r, beszélgetés közben, amikor nótát zengtem a magyar népről, a kegyelmes ur a vállamra tette a kezét és csöndes, simogató, atyai hangon azt mondta:

— Jó, jó, kedves doktor, elhiszem, hogy maga is jó magyar. De az nem érdem, hanem kötelesség. Hanem majd megmutatom én magának, hogy ki az igazi magyar ember. Felállt, majd bevonult a szobájába, ahonnan kisvártatva kihozott egy pár milleniumi és koronázási emléket és egy koronást és azt mondta:

— Ezeket pedig minden magyar embernek magával kell hordania.

— Egyszer a városba mentem, még pedig a templomba. Míg odajártam, addig a kegyelmes ur az adjutánsával, vejével, Soós Pál századossal egy nemzetiszínű, vászonból készült, ágyhosszasú faldísz helyezte el a szobámban, mert tudta, hogy ezzel végtelen örömet szerez nekem. Külön-külön szereztek be a piros, fehér és zöldszínű vászondarabokat, míg elkészítették a nemzetiszínű faldísz, amelyet

magammal vittem sudogdai és wesovoi fogsá-gomba is, amely utóbbi helyen elkobozták tő-lem a drága eméket. . . A tábornok ur, va-lahányszor megjelentek előtte az orosz katonaság kiküldöttjei, mindig csak azt kérte, hogy jól bánjanak a foglyokkal, különösen a beteg katonákkal. A maga személyét illetőleg nem igen volt kívánsága, noha fogságának első évében szigorú bánásmódban volt része. Amikor Forgách grófné a Vörös Kereszt megbizásából Oroszországban meglátogatta a fogoly-táborokat, közbenjárására, a volt császár pa-rancsára jelentősen megjavult a tábornok ur helyzete.

Tizenháromezer korona a gyermeknap gyűjtés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

És hallottak a fillérek. Gyűjték a bankók az aradi gyermek-nap második napján is, hogy szinte pótolva az elmaradt gyermeknapok eredményeit oly tekintélyes summa kerüljön elő a nemes éaira, amint az a hely aradi napok életében még nem volt példa. Még minesenek pontosan összeállítva az egyes sátrak eredményei, de a hozzávetőleges becsülés szerint közel 12 ezer korona gyűjtött egybe Aradon. Vagyis kétszer annyi, mint a béke gyermeknapjain Arad városában és a megyében együtt be-folyt.

A dícséretes eredmény nemcsak a gyűjtő-sátrokban fáradhatatlanul buzgólkodóknak az érdeme, hanem egyenesen a háború alatt na-gyobb jótékonyra hajló közönségé is, amely-től nem a sátraktól való húzódozást, hanem ellenkezőleg a sátrak szeretetteljes felkeresését tapasztaltuk.

Elevenység, élet volt minden sátor előtt. Ha mutatkoztak is az egyes sátrokban fáradozók-kal szemben imitt-amott a figyelmelettség apróbb jelei, azokon túltették magukat mind-annyian a legdícséretesebb buzgalommal ál-lották meg helyüket valamennyien és szerezték meg a nap gyönyörű eredményeit.

A legnagyobb bevételt az Anyavédő-egye-sület sátra érte, ahol a két napon 5000 koronán felüli összeg gyűjtött egybe az urnákba. Alig maradt el valamivel is mögötte Kara Győzőné és Salacz Dezsőné urasszonyok sátrának az eredménye, ahol különösen Blidár Vati, Kara Mancsi, Kieffer Lujza és Szudy Elemérné érték el a nap gyűjtési rekordjait. — A legkisebb gyűjtőt is ennél a sátornál láthatta az adakozó közönség Győző Alfréd kis fiában. A járnai alig tudó csöppség kezében a perselytel totyogott le a fel a sátor előtt s alig volt ember, aki ennek a legkisebb gyűjtőnek a perselyét elkerülte volna. Öröm volt nézni, hogy a munka befe-jeztékor hogy győzősökte magába a kis csöpp-ség a jutalmát olábe rakott cukrász-tész-tákat.

Minden a város utcáin elgőzölgő sátorok el-térő különleges volt a vasuti peronon felszáll-tott sátor munkája. Itt valószínűleg nemzetközi volt a forgalom. A német katona ép úgy bele-dobta itt a perselyekbe az 6 márkáit, mint a magyar katona az 6 koronáit, mint a török a keze ügyébe került pénzdarabokat. Szerb, bol-gár, német és román pénz került itt békés együttesben a nagy számban felhalmozódott ma-gyar bankókkal egy, hogy értékben a két na-pon 2464 kor. 35 fillér gyűjtött össze a sátorban anélkül, hogy csak egy fillér kiadás terhelte volna a gyermeknap rendezőségét. Ez a gyö-nyörű eredmény kétségtelenül azoknak a buzgó hölgyeknek az érdeme, akik mindkét napon már reggeli öt óráig fáradoztak a siker érde-kében s akik térték felék, tej, málnaszörp, kávé

félék kiszolgálásával nemcsak a jótékony éelt szolgálták, de az átutazó katonákkal is jót tet-tek. Volt olyan katona, aki a három év óta nem látott kalászból négy darabot is vásárolt, mohó örömmel itta meg a hozzá kiszolgált po-hár tejet s dobta bele viszonzásul az urnába jó pár koronát tartalmazó pénztárcájának kin-cseit. A német katonák egymáson tettek túl az adakozásban. A sátorban Halász Jenőné és Szemere Kálmánné urasszonyok kiváló veze-tése mellett a következő hölgyek buzgólkodtak a gyönyörű eredmény eléréseért: Scheiber Er-

nőné, Faragó Rezsőné, Fischer Richárdné, Böhm Gézáné, Neuman Hermanné, Adler Sa-muné, Lakatos Izsóné, dr. Kilenyi Zoltánné, Nagy Zoltánné, Halász Lili, Leitner Paula, Scheibert Méri, Bihari Ilonka, Stauber Mancsi, Naményi Erzsébet, Reischer Magda, Löw Rózsi, Goldberger Böske, Mencer Juci, Lakatos Panni, Anderschütz Irma, Rényi Rózsa, Fe-kete Sári, Kiss Irma és Magda, Radnay Illi, Grosz Magda, Bonyhádi Böske, Gábor Mariska és Böske, Balog Ella és Ilus, Koczka Erzsé-bet és Nusbaum Erzsébet.

Német kancellárválság.

Bethmann-Hollweg nem mond le.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Abban a nagy és az egész német birodalom sorsára döntő összeütkö-zésben, mellyel a konzervatív és a németiség haladásáért küzdő pártok összezsugorodtak, Bethmann-Hollweg kan-cellár alakján törik meg minden tá-madás. A költségvetési bizottság szom-bati ülésén felszólították, hogy tegyen hitvallást Poroszország belső átalaki-tása és az annekszió nélkül való béke mellett. A berlini táviratok szerint a kancellár nyilatkozata nem elégitette ki a centrumot s vasárnapra a kan-cellár-válság híre terjedt el az egész világon.

A német pártok nagyfontosságú tárgyalásairól, a császár közbelépésé-ről s az utolsó fejleményekről, me-lyek szerint a feszültség enyhülése is bekövetkezett s valószínűnek látszik, hogy Bethmann-Hollweg megmarad állásában, tudósításaink itt követ-keznek:

A császár és Bethmann-Hollweg

Berlin. A Wolff-ügynökség jelentése: A császár Berlinbe érkezése után a pályaudvarról a birodalmi kancellárhoz ment és meghallgatta előterjesztéseit.

Berlin. Vilmos császár a birodalmi kancellárt másfél óráig kihallgatáson fogadta.

A német pártok tárgyalásai.

Berlin. A költségvetési-bizottság szombati tárgyalásai kézzelfogható eredményeket nem hoztak. Erzberger minden erővel azon van, hogy létrehozza a birodalmi gyűlés nagy többségét a béke érdekében való állásfoglalásra. Hogy ez sikerül-e neki, még nem bizonyos. Mindenesetre folynak ebben az irányban a be-ható tárgyalások. A birodalmi gyűlés jövő üléséről szóló eddigi dispoziciók mind meg-dőltek. Erzberger tárgyalásaival párhuzamosan szakadatlanul folynak a pártvezérek tanácsko-zásai és az egyes frakciók értekezletei, de ezekből a konzervatívok és a független szo-cialdemokraták hiányoznak. A feszültség olyan fokra szállott, amilyenre az egész háború fo-lyamán nem volt példa.

A határozati javaslat.

Berlin. A pártvezérek bizalmas ér-tekezleten, melyen a konzervatívok és a független szocialisták nem vet-tek részt, közös határozati javaslatot fogadtak el, melyet a birodalmi gyű-lés elé terjesztének.

A határozati javaslat alapja Erz-berger képviselőnek a főbizottságban támasztott az a követelése, hogy a kormány és a birodalmi gyűlés tér-jen vissza az 1914. augusztus 4-én tett politikai hitvallásához, tehát nyo-

matékosan jelentse ki, hogy Német-ország csak védelmi háborút folytat. A béke kérdésében a megállapodás formája is körülbelül kész.

A vasárnapi tanácskozások.

Berlin. A fenyegető kancellárválság miatt megindult tanácskozások vasárnap is csaknem egész napon át folytak. A szocialisták, a nép-párt, a nemzeti szabadelvűek és a centrum által kiküldött megbízottak összeültek és kö-zös értekezleten vitatták meg a helyzetet. A kancellár délelőtti kihallgatáson jelent meg a császárnál, mire délután megbeszéléseket foly-tatott különböző pártvezérekkel, köztük Spaar centumpárti vezérrel, a háztartási bizottság el-nökével. Késő este a porosz költségvetési bi-zottság tartott ülést, amely csak fél tíz óráko-r végződött.

Reventlov tovább uszít.

Berlin. Reventlov vezércikkét irt a Deutsche Tageszeitung mai számába, melyet ezekkel a szavakkal fejez be:

— A német népnek éreznie kell vezetői nek erejét. Akkor követni fogja őket és győz-ni fog és megérti azt is, hogy a győzelem szük-ségesség. Különös és sajnálatos, hogy német embereket még ebben a pillanatban is figyel-meztetni kell arra, hogy háborúban vagyunk, hogy ezt a háborút csak győzelemmel szabad befejezni. Mi ebben a pillanatban teljes biza-lommal nézünk a legfelsőbb hadvezetőség felé!

A Vossische Zeitung írja: A feszültség nem enyhült, sőt még nagyobb lett. A birodalmi kancellárnak a bizottságban való szerep-lése arra vall, hogy nem akar arra az egyet-len utra lépni, mely ezekben a végzetesen ne-héz időkben megoldáshoz vezet. Annál inkább késznek kell lenni a birodalmi gyűlésnek arra, hogy vállalja a felelősséget mindazért, aminek emután történnie kell. A birodalmi gyűlés előtt olyan feladat áll, amelynél súlyosabbat még a német népnek nem kellett megoldania. Állás-foglalása Németország jövője felett fog dön-teni.

Becsületes béke — német béke.

Harnaack tanár, a királyi könyvtár vezér-igazgatója, akit Trott kultuszminiszter utódjá-nak emlegetnek, a kancellár politikájának oda-adó híve. Harnaack a becsületes béke megkötése érdekében közölt bizottság élén áll, mely-lyel szemben tudvalevőleg Schaefer tanár ve-zetésével a német béke felszavát hangoztató bizottság alakult meg. Harnaack is aláírta a tu-dósítók azt a felhívását, mely a belső hely-zet tisztázását és a porosz választójognak azon-nal való megvalósítását követelte.

Nem nyilatkozik a kancellár a hadieületekről.

Berlin. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár a császár előtt viz-

szautasította a közép és balpártok azt a követelését, hogy a német hadicélok tekintetében precíz nyilatkozattal leküsse magát. Az utóbbi kérdésre vonatkozólag fontos javaslatokat terjesztett a császár elé. A nagyobb berlini lapok a politikai helyzetet nagyon válságosnak tartják és izgatottan ítélik meg. Sok kalandos hírt terjesztenek, de azokat óvatossággal kell fogadni. Bizonyos csak annyi, hogy ez a hét nagyon izgalmas lesz és fontos belpolitikai döntéseket fog hozni. A német közvélemény nagy várakozással néz a politikai események elé és a harcéri események egészen háttérbe szorulnak.

Berlin. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár a birodalmi gyűlés főbizottságában egy óra hosszat tartó beszédet mondott, amelyben kifejezést adott annak az általános érzésnek, hogy a válság elérte tetőpontját és a legközelebbi időben fontos események várhatók.

Berlin. A parlament köreiben azt beszélték, hogy a kancellárválság elsimítottak tekinthető és ha csak valami előre nem látott fordulat nem áll be, azó sem lehet többé a kancellár lemondásáról. Bethmann-Hollweg ellenfeleinek a rohamát visszaverte és változatlanul bírja a császár bizalmát. A kormányt ezek után nem is fogják a szó tulajdonképpeni értelmében vett parlamenti kabinté alakítani, de szó van arról, hogy néhány állást a porosz kormányban kiváló személyiségekkel töltenek be, akik nem tartoznak a bürokráciához. Így híre jár, hogy Harnack közoktatási miniszter lesz, egy kiváló nagyiparost neveznek ki kereskedelmi miniszternek, egy ismert politikust pedig pénzügyminiszternek.

VAROS ES MEGYE.

A városi szervezési szabályzat.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Az Aradi Közlöny hetekkel ezelőtt behatóan foglalkozott Arad város új szabályrendelet tervezésével, mely a belügyi kormány sürgetésére hónapról-hónapra várja a napirendre tűzését s amelynek hibáira annak idején elég részletesen és tárgyilagosan rámutattunk. Kifejezést adtunk ama véleményünknek is, hogy a tervezetet abban a formában, amint az a tanács előtt fektet, tárgyalása kritizálni nem lehet, azt kell átdolgozás végett le kell venni a napirendről.

Hogy véleményünk mennyire helyt álló volt, bizonyítja az a körülmény, hogy Varjas Lajos polgármester kibarcolta a politikai változást, azt a körülményt, hogy a belügyi tárcza vezetőjének ma minden esetre nagyobb gondjai vannak, mint Arad város szervezési szabályrendelet tervezetének sürgetése, a napokban kidolgozás a tervezetet Angyal István dr. főjegyzőnek kellő átdolgozás, a kiabáló hibák helyesbítése végett.

Nem szállítják a város fűjét. A gazdasági szék mai ülésén a tagok szótartották, hogy a város használatára és a tisztviselők részére megrendelt fa, noha már májusban szállítandó lett volna, esideig nem érkezett meg. A bizottság megkeresi a tanácsot, hogy erélyesen járjon el a vállalkozónál, mert az idő már nagyon is előrehaladt és ha rövidesen beáll a

gabonaszállítási kampány és nem kapható majd waggon, a város a legkellemesebb helyzetbe kerülhet. Lócs Rezső helyettes-polgármester tudomására adta a bizottságnak, hogy a Kneffel Károly és fia cég rendkívül előzékenységet tanúsított a városi tisztviselőkkel szemben, mert noha csak korlátozott mennyiségű kokszt áll rendelkezésére; ebből szobánki három métermázsát juttat egy-egy tisztviselőnek hat korona ötven fillér métermázsankénti árkban. A bizottság köszönettel vette tudomásul a cég kuláns eljárását.

Folytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi július hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben, tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 41. Horváth Lajosné és Stiaszni Gyuláné özvegyei nyugdíj, Almási Pálné neveltetési járuléka kiutalását kéri. 42. Stampfl Gusztáv felkötöz segélyügyben hozott I. fokú határozat ellen. 43. A tanács jelentése a raha beszerzési segély és családi pótlék kiutalása tárgyában.

Német repülők bombázták Londont.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. (Hivatalos). A július 6-ról 7-re virradó éjjelen az arevonal közelében történt bombavetésekkel kívül német terület ellen is intéztek légi támadásokat. Ellenséges repülők a westfálmiai iparkörzetben, Trierben és környékén továbbá Mannheimra, Ludwigshafere és Rodalbenre összesen több mint 100 gyújtóbombát hajtottak. Katonai kárt nem okoztak. Egyik ellenséges repülőgép közünkre került.

Erre július 7-én reggel egyik repülőrajunk megtámadta Londont. Délután 11 óra körül a Thames mellett dokkokat, továbbá a kikötői és raktárpéleteket bőségesen bombázták. Gyújtó és robbantó hatást állapítottunk meg. A védekezés céljából felszállott angol repülőgépek egyikét London felett lelőtték.

Az Anglia keleti partján fekvő Margalora is hajtottunk bombákat.

Valamennyi repülőgépünk visszatért egyik kivételével; ez a nyílt tengeren volt kénytelen leszállni, ahol tengeri haderőnk már nem helyezhették biztonságba.

Az arevonalon folyt légi harcokban és védekezés folytán az ellenség tegnap 9 repülőgépet veszített. Ezek egyikét Wolff hadnagy lőtte le, aki ezzel 38. légi győzelmét aratta. Ludendorff. első főszállásmeister.

London. A legutóbbi légi támadásról szóló hivatalos veszteség lajstrom 47 halott és 107 sebesült nevét közli.

Leégett négyemeletes palota

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Ma délután egy órakor alarmozták a Proféta-utcai tűzorséget, azzal a hírrel, hogy egy a Király-utcai négyemeletes Csillag-palota. Azonnal értesítették a központi tűzorséget is, mely egész készenlétével kivonult. Rendőrség és katonaság kíséretében egy óra tizenöt percek alatt hatalmas, három utcára és pedig a Kertész-utcára, Király-utcára és Valero-utcára kiterjedő épület egész tetőzete lángokban állott. A tűzoltók öt motorfecskendővel és többéltérrel dolgoztak és az egész utca vízesapjait megnyitották.

Délután három órára az egész tetőzet elégett. A Kertész-utcai rész három lakására leszakadt a padlás. Három lakásban a butorok meggyulladtak. A lakók között nagy ijedtség tört ki. Egy fiatal hölgy le akart ugrani az első emeletről és csak nagynehezen tudták rávenni az utcán állók, hogy a lépcsőn menjen

le. Egy természet hölgy lábaival kiele jelent meg az ablakban és ő is le akart ugrani, szintén alig tudták rávenni, hogy a lépcsőn menjen le.

A ház Csillag Károly dr. ügyvéd tulajdona, a tűz oka a lift régmódi szerkezetében a padlason keletkezett hába volt. A kár fél-millió korona.

HIREK.

Öngyilkos ezredorvos.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Tegnap este azük, inkább katonai körbe terjedt el a hír, hogy a Kolozsvárt is jól ismert és a háboru alatt a Hunyadi-téri tartalékkórházban hazamosabb ideig szolgálatot teljesített Nagy Sándor dr. aktív ezredorvos, öngyilkosságot követett el. A szennzőként ható és megdöbbentő eset díszkört kezeltése dacára a közönség körébe kiszivárgott és az est folyamán, már a legbővebb kommentárokkal részletezve beszéltek szélében Kolozsváron az ezredorvos öngyilkosságáról.

Nagy Sándor dr. a szamosújvári huszár-ezrednél szolgált évekig. A mozgósításkor ezredével a harcterre ment, ahol körülbelül másfél évig egyhuzamban teljesített szolgálatot. Harteri teljesítményeiért a legfelsőbb elismerésben is részesült.

Nagy ezredorvos, mikor a harterről hazajött, több sorozáson vett részt, mint véleményező orvos. Az egyik népfelkelő szemlén Kolozsváron ő volt a sorozó orvos. Ez alkalommal általános feltűnést keltett és többféle magyarázattal pertraktáltak, hogy a sorozás közben hirtelen rosszul lett és a sorozást más orvossal fejezték be.

Hogy miért dobta el magát az aránylag fiatal ezredorvos önként az életet, arra nézve több verzió kering, de tetőnek pozitív oka ismeretlen.

Munkások királyi kihallgatása.

Bécsből jelentik: Ofelsége ma meghallgatta a szokásos előterjesztéseket, Höfer élelmezési minisztert külön kihallgatáson fogadta. Ezután Wander Utmar és Steiner Alfonz irodatiszték és Pap József, Jankovszky Jeromos és Winterer János munkások jelentek meg az uralkodó előtt, mint a munkások bizalmi férfiai a möllerdorfi katonai üzemektől. A munkásokat az uralkodó hívta magához, hogy kifejezze köszönetét hősi és hazafias magatartásukért a mittedi robbanás alkalmából.

A „Novara” hőse szülőföldjén.

Szolnokról jelentő tudósítók: Horthy Miklós sorhajókapitány, a Novara vitéz parancsnoka, vasárnap szülőföldjére, Kenderesre érkezett. A Novara hősenek tiszteletére a pályaudvart feldíszítették és a vármegye nevében Kuszka István, az új főispán köszöntötte Horthy Miklóst. A sorhajókapitány meghatva válaszolt az üdvözlésre. Azt mondta, hogy harminc évvel ezelőtt járt utoljára szülőföldjén a most, hogy megsebesült, pihenésre van szüksége, újból s rég nem látott vidéken akar pihenni. A király egy kastélyt ajánlotta fel neki erre a célra, benne azonban a szülőföldje utáni vágy nagyobb volt és inkább hazajött. Kedves jelenet volt, amidőn egy karcagi szabadságos tengerész is megjelent és üdvözölte a sorhajókapitányt. A tengerész is a Novarán teljesített szolgálatot. Horthy rendkívül megilletődött az üdvözlésen és azt mondta a tengerésznek, hogy

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés. Németország megoldatlan valsága.

Berlin. A birodalmi gyűlés plénuma a szociáldemokraták interpellációjának hosszabb ideig való tárgyalása után a szerdai napig elnapolta ülésait. A szerdai ülés napirendjén a belső politikai kérdések megtárgyalása és a hitel megszavazása szerepel.

Berlin. Hír szerint a nemzeti szabadelvűek értekezletükön állástfoglaltak a hadicélokra vonatkozó tervbe vett határozatok ellen. Ezidő szerint pártközi tárgyalások folynak, hogy a határozat olyan módon legyen megszövegezhető, amelyhez a nemzeti szabadelvűek is csatlakozhatnak. Hír szerint a porosz állam miniszterium ma ülést tartott, amely a miniszterium kebelében történő változásokkal foglalkozott.

Berlin. A Germania, a centrum lapja a birodalmi gyűlés legújabb eseményeiről parlamenti körökből fontos közlést kapott, amely ezt mondja: A költségvetési bizottságban Erzberger képviselő akciót kezdett a céllal, hogy a miniszterium hozzon határozatot a hadicélok dolgában. Ezt a kijelentést úgy tervezték, mint az 1914 augusztus 4-iki hadiprogram újlagos megerősítését, amely szerint Németországot nem hódító vágy indította a háborúra, hanem csupán az a szándék, hogy szabadságát és önállóságát megvédelmezze és a birodalom terület állományát megóvja. A nyilatkozatban továbbá ki akarta fejezni azt a körülményt, hogy a német nép úgy, mint eddig

hajlandó a megegyezésen alapuló békére

és visszautasítja azokat a terveket, melyek azt célozzák, hogy a háború után a népeket gazdaságilag elzárják egymástól, amellyel állandósítanák az ellenségeskedést. Amíg ellenségeink a békét visszautasítják, a német nép leküzdhetetlenségével és törhetetlen eréllyel foly-

jól töltse szabadságát és ha visszamegy a hajóra, adja át mindenkinek meleg üdvözlését.

— **A királyné és a zászlós.** Miskolcra jelentik: Mikor Zita királyné legutóbb a laibachi katonai kórházban járt, hosszabban időzött Zimmermann Viktor dr. 34. gyalogezredbeli zászlós betegágyánál, aki az előző napi súlyos harcokban súlyosan megsebesült. A zászlóst a királyné monogrammjával ellátott ezüst cigarettatárcával ajándékozta meg.

— **Életunt kuszárönkéntes.** Szegedről tudják: Egyik itteni szállóban megbérelte magát Somogyi Lajos 3 hódvédhuzárvezredbeli önkéntes. A golyó keresztülforrt a tüdejét és a hátán jött ki. Beszállították a fémipariskolai hadikórházba. Az életunt önkéntes levelet hagyott hátra, melyben az írja, hogy „tulfeszített idegei nem bírják az életet”. Allapóta súlyos.

— **Aradi színművész egy budapesti színházban.** A Városi Színház igazgatósága tenoristájának szerződtette Szenes Akost, a bécsi Zeneakadémia végzett növendékét. Új tagja még a színháznak Járay Sándor, az aradi társulat volt tagja, aki a Vigaszínházban is fog játszani. Az Oh Teréz! című Gilbert-operett fő férfiszerepét ő fogja alakítani.

— **Eljegyzések.** Vágó Mancika áll. tanítóntól eljegyezte Huszvár Endre áll. tanító. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Linsenmayer Vilmos** eljegyezte Geose Károly buzsáki főgépész leányát Etelkát.

— **Fényes Annuska esküvője.** Nagyváradról jelentik: Szűk családi körben folyt le va-

tatni fogja a háborút. Erzberger képviselő előzően közlést tett pártja vezetésének az aktuálisról. A párt túlnyomó többsége elhatározta, hogy támogatja az aktust.

A közlemény azt mondja, hogy ennek az a célja, hogy megmutassa a külföldnek, hogy a német nép a világ legdemokratikusabb választójoga alapján választott birodalmi gyűlés útján félreérthetetlen módon nyilvánítja meg akaratát a béke célok politikája tekintetében. Hogy ez az eszme megvalósuljon, szükséges, hogy a kormány is magáévá tegye ezt az álláspontot.

A birodalmi kancellár hozzájárult az eszme megvalósításához

és komoly megnyilvánulását csak akkor lehet eljes mértékben méltányolni, ha a német nép parlamenti képviselői által felelős módon részt vesz a kormányban. Ezért előkészítik egy koalíciós kormány létesítését, amelybe az összes pártok vezető parlamenti férfiai be fognak lépni. Szükséges, hogy a császár hivatalos üzenete haladéktalanul megvalósíttassék, különösen, hogy elejét vegyék a gyanúsításoknak, hogy a császár üzenete üres ígért.

Ezért Poroszországban nyomban megkezdendő a választójog reformja, amely csak egyenlő, titkos és közvetlen választójog alapján jöhet létre. Akkor elő fog állni annak szükségessége is, hogy a porosz kormányban személyi változások legyenek.

A Germania közlése hangsúlyozza, hogy a német népnek a megegyezésen alapuló béke iránt való félremagyarázhatatlan nyilatkozata meg fogja valósítani a békére való készséget az egész világon, és Németország belsejében fokozni fogja a német nép egységét, elhatározottságát és kitartására való készségét.

sárnap délelőtt Orley György lakásán a budapesti Király színház naivájának, Fényes Annuskának esküvője Uray János báró földbirtokossal. A polgári esküvő a városházán volt. A menyasszony részéről magyar Kassa Miklós cs. és kir. kamarás, a vőlegény részéről pedig Abonyi Emil nyug. min. tanácsos szerepeltek tanúk gyanánt. Az esküvő után a fiatal pár automobilon Piskoltra, az Uray-birtokra ment.

— **Félmonták a színnai csodarabbinak.** Budapestről jelentik: Halberston Mózes, a színnai csodarabbi nemrégén Budapestre jött lakni és május elsején a Király-utca 19. számú házában bérelt ki egy nyolcszobás lakást. A rabbinak igen sok volt a látogatója, különösen péntek este, amikor a rabbi előimádkozott, úgy hogy a lakók panasza mentek Nagy Arpád dr. háztulajdonoshoz, aki a lakók panaszára föl is mondott a csodarabbinak. Az ügy az első számú lakásbizottság elé került, amely Kovácsi Sándor bíró elnöklésével döntött. A háztulajdonos arra hivatkozott, hogy a rabbi a többi lakót zavarja s egyébként is ő a lakást a rabbinak adta ki s nem egy 70—80 tagú társaságnak. A rabbi ügyvédje azzal érvelt, hogy a lakásban nincs láma, hanem a vallás egyszerű gyakorlása. A lakásbireleti bizottság erre az álláspontra helyezkedett s kimondta, hogy a vallás gyakorlása, még ha az tulhangos is, nem fölmondási ok.

— **Oszhazaárulók a soproni helyőrségi fogházban.** Sopronból jelentik: A soproni helyőrségi fogházban három cseh hazaáruló várja türelmetlenül, mikor nyílnak meg börtönük ajtói a király kegyelme nyomán: Choc Vencel reichsrati képviselő, Cervenko dr. hírlapíró és

egy cseh könyvkereskedő. Az elítéltek kette-sével álnak egy-egy cellában, s nagyon jó bánásmódban van részük. Sétálhatnak, olvashatnak, sőt zenélniök is szabad.

— **Házasság.** Farkas József cs. és kir. 38. gy. ezred hadnagya f. hó 5-én házasságot kötött Kovács Mancikával. Minden külön értesítés helyett.

— **Halálozás.** Bánkúty László nyug. acsev. főmozdonyvezető 67 éves korában elhalt. Temetése folyó hó 10-én lesz Dezső-utca 1. b. száma házból.

— **Kevesebb sötétséget.** (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztő Uram! Mint hogy a sajtó a világosság terjesztője, Önhez és nem az „illetékes” köfökhöz fordulok amá boldogtalan halandók nevében, akik éjjelente a Wesse-lényi, Kis Ernő, Dessewffy, Magyar, Kossuth-utcákon át járnak haza, vagy ezen utcákban laknak s akik dacára, hogy a belvárosban laknak a legázsákb, egyenesen közbiztonságot veszélyeztető sötétségben vannak éjjeli tízenegy óra után. — Önhez fordulok azért, hogy megkérjem, emelje fel a szavát ott, ahol kell azért, hogy világosságot kapjunk, hogy ne szégyenkezzünk továbbra is a külváros lakóival szemben, ahol a villamos világítás úgy, a hogy tűrhető világosságba tartja a legelhagyatottabb utcákat is. Ezekben a belvárosi utcákban egyetlen egy lámpa sem ég éjjelente úgy, hogy egy lépéssel sem lehet észre venni azt, hogy közel-e valaki az ember' felé. Ha valaki a város vezetői közül csak egyszer is végig menne akár a Kis Ernő, akár a Dessewffy-utcákon vagy a Kossuth-utcának a laktanyán túlrészén, akkor meggyőződést szerezhetne arról, hogy még a legnagyobb takarékoság mellett sem szabad ezeket az utcákat ily botránys sötétségben hagyni. Vannak ezeknek az utcáknak a lakói olyan jó polgárai a városnak mint például a Perényi vagy Varjassy József-utcában lakók, ahol kocsiut feletti villamos lámpák alkalmazásával tanúságot tett a város arról, hogy kultur város. Nem hisszük, hogy az Ön szavára kedves szerkesztő uram nem lennének figyelmesek azok, akikre ez a kérdés tartozik s nem követné szívesen közreadott szavát a váro-vást világosság. Köszönettel egy előfizető.

— **Értesítés.** Jacobi Gyula vizsgázott fogtechnikus, ezután értesíti a n. é. közönséget, hogy a mai napon Karisbadba utazott és műterme augusztus hó 18-ig zárva van.

— **Legjobb légnemű mosógép** az Aerowash fél idő alatt 70 százalék szappan megtakarítással dolgozik. Ara 24 korona. 851

— **Levélpapír csebszögek Kerpelnél.**

AZ „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és donanytezsében :

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A csálai erdő vadjai.** Az aradi katonai állomásparancsnokság megkereste a város gazdasági hivatalát, hogy engedjen át legelőt a katonaság vágómarháira részére. A gazdasági szék mai ülésén foglalkozott ezzel a kérdéssel és hosszas tanácskozás után kénytelen volt a kérés teljesítése elől elzárkózni, mert olyan nagy a legelőhiány, hogy az aradi állattartó gazdák szükségletét is csak igen szűkösön lehet kielégíteni. Igen nagy baj — jelentette Tenclinger Károly kamarás, hogy a csálai erdőt elzárják a gazdák állatai elől, mert a földmivelésügyi miniszterium, amely garmadaszámra entja a böles tanácsokat tartalmazó leiratokat és hazafiságra apellálva lemondásra szólítja fel a polgárságot, gondosan vigyáz arra, hogy a csálai erdő vadjait a legelősző marha meg ne zavarja. A bizottság elhatározta, hogy a közgyűlésen szövéteszi ezt a kérdést és megmagyarázza a miniszternek, hogy a legeltetéshez igen nagy közgazdasági érdek fűződik és nem lesz országos szerencsétlenség, ha a földmivelésügyi miniszterium tisztviselői egy-két esz-

tendeig nem találnak majd oly vadban gazdag vadászterületet a Csálában, mint amilyen az a multiban volt,

= A csongrád-szegedi járatok megnyitása.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhirre teszi, hogy személyszállítással egybekötött menetrendszerű teherjaraatit Csongrád és Szeged között — melyek kis víz miatt szüneteltek — f. évi július hó 7-ével ismét megnyitotta.

= Földárverések a városnál. Arad város gazdasági széke ma délelőtt Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy augusztus hó 4-én és 5-én tartja meg a földárveréseket. Azok a gazdák, akiknek a szerződésük most lejárt és nem jelentkeznek, olybá tekintik, mintha azt egy évvel meghosszabbították volna.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* A „Szipéria” reprize az Apollóban. A World-filmgyár még hosszú ideig emlékeztetben maradó esodás filmje, a Szipéria reprizben is óriási érdeklődést ért el. Ma estére minden jegyet előre elkapkodott a közönség s már a keddi előadásra is alig kapni helyet, annyi előjegyzés történt. Azok között, akik siettek maguknak jó előre helyet váltani, leginkább azokat láttuk, akik már a premierjekor megnézték ezt a grandiózus filmet s azóta nem tudták elfelejteni annak szépségeit. A mai előadásokon is az tragaditálás spontán moraját váltotta ki a gyönyörű film. A színház igazgatósága ez uton figyelmezteti a közönséget, hogy a zárórarendelet megváltoztatása folytán az előadások most fél 6, negyed 8 és 9 órakor kezdődnek.

* Henny Porten-repriz az Apollóban. Az utóbbi időben bemutatott Henny Porten-filmek legszebbikét, a „Lehullott bilinesek”-et az Apolló igazgatósága a közönség kérésére újra másorra tűzte. A Henny Porten-reprizt szerdán és esütörtökön tartja meg az Apolló-színház.

NYARI SZINHAZ.

ARAD, 1917. évi július hó 10-én, kedden:
Romeó és Julia.

Tragédia 6 képből.

:: Az előadás kezdete 7 és fél órakor ::

A szerkesztésért felel:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a mélyen tisztelt írógép tulajdonos urakat és üzletfeleimet, hogy Aradon, a Weitzer János-utca 11. szám alatt fennállott

Ziffer és Hollós

írógép vállalati cég üzletét a mai napon megvettem s azt a saját cégem alatt fogom továbbvezetni.

Midőn tiszteletteljesen kérem, hogy a nevezett céggel szemben tanusított szíves jóindulatát cégemre is kiterjeszteni méltóztassék, maradtam előre is a legfigyelmesebb kiszolgálást biztosítva,

Arad, 1917. július 7.

kiváló tisztelettel:

Bodnár József.

4570

Az aradi első jótékonyóelu nyugdíjas asztaltársaság elnöksége mely tájadalommal tudatja szeretett tagtársak

Bánhidny László

nyug. acsev. főmozdonyvezető

folyó évi július hó 8-án délelőtt fél 11 órakor, életének 67-ik s boldog házasságának 30-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 10-én délután 3 órakor fognak a Dezső-utca 1b. számú saját házából a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért július hó 11-én délelőtt 10 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1917. július hó 8-án.

Az elnökség.

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrassy-ter 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Üzv. Bánhidny Lászlóné szül. Kulcsár Anna mint hitves a maga, illetve gyermekei József, Ilonka, férjezett Derékny Jánosné és Béla ugy az alulírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomoruan jelentik a felejtethetlen jó férj, hön szeretett édesapa, após, nagypapa, testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Bánhidny László

nyug. acsev. főmozdonyvezető

folyó évi július hó 8-án délelőtt fél 11 órakor, életének 67-ik s boldog házasságának 30-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 10-én délután 3 órakor fognak a Dezső-utca 1b. számú saját házából a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat az elhunytak lelkiüdvéért július hó 11-én délelőtt 10 órakor fog a helybeli főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1917. július hó 8-án.

Derékny János veje, Derékny Jánoska unokája, Üzv. Toth Istváné szül. Bánhidny Mária, Hoffmann Jánosné szül. Bánhidny Kszitina, Páshidny Vilmos, Üzv. Toth Imréné szül. Bánhidny Gizella, Üzv. Paál Imréné szül. Bánhidny Hermína, Bánhidny István, Genal Gyuláné szül. Bánhidny Paula testvéret, Hoffmann János, Genal Gyula, Riedl Raymond és neje szül. Kulcsár Katicza, Urban Endre és neje szül. Kulcsár Teréz, Krahn László és neje szül. Kulcsár Mariska, Gonda László és neje szül. Kulcsár Irma, Kulcsár József és neje, Kulcsár Lajos és neje, Üzv. Kulcsár Józsefné, sógor és sógorinói és az összes rokonság.

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrassy-ter 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738. 15

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy
ruháletük

kiltására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt ar, nyak vagy karkrél, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetien eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a szósz jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Aoldol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1846

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-ter.

Cognac:

Keglevich,
Békány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palac-
kokban beszerezhető nagyban
és kicsinyben 205A

Welszberger Samuel
utódánál

Körösvölgyi Pálinkarakartár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását köz-
vetíteni vállalkoz. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
bérházak. Ajánlatokat, megbizáso-
kat kér

Halmi József
adásvételi közvetítő iroda.
Lakás: Deák Ferenc-u. 6.
Telefon 726. 2360

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Tovotte gépszir,
Kocsikenőcs,**
állandó nagy raktár 1181

Hubert József
Arad.
Telefon 262. szám.
Matteine-téte

patkány- és egérintás
új eljárás szerint.
Patkány- és egérintéshez ajánlok
patkány- és egérintőszir-bacilust. A XX. század legmegbizi-
hatóbb patkány- és egérintőszere,
csak patkányt és egeret öl meg,
emberre vagy állatra nem veszé-
delmes, tehát mindenütt elhelyez-
hető.
A patkány- és egérintőszir bacillus
árjai:
1 kis adag 2-300 patkány ki-
irtására 12 K.
1 nagy adag 2-600 patkány ki-
irtására 20 K.
„Matteine“
vegyészeti laboratórium
Arad, Beres Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 501

Ujságmaculatura
ismét kapható kis és
nagy mennyiségben.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em,**
egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezeltem bete-
geimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, arany-
koronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpaddás nélkül és légkamrával.
Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-
szabás mellett készíttetnek. Becses pár fogását kérve tisztelettel **Mohr**
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8-12-ig. d. u. 2-7-ig.
Videkiek 24 órán belüli kitéljíttetnek. 491

3088-1917. számhoz.

Termelt tölgy és cseresznye rönkö, nyár- haszonfa, tölgypadló és tölgykőrök eladás.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság vasuti állomás melletti
faraktáraiban készletezett 789.55 m³ tölgy és 8.25 m³ cse-
resznye rönk, 151.88 m³ nyár haszonfa, 202.205 m³ vasuti
talpfáról lemetszett tölgy padló, 14882 drb. tölgy kőrök tizen-
hét (17) eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyil-
vános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok **1917. évi augusztus hó 21-én**
délután 2 óráig a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál gyujtan-
dók be, hol azok **1917. évi augusztus hó 22-én délelőtt 9 óra-**
kor nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, aján-
lati űrlapok és borítékok a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál
szerezhetők be.

Lugos, 1917. évi július hó 6-án.

4539

M. kir. erdőigazgatóság.

1396-1917.

Elek község előjáróságától.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a lőkősházai pusztá azon részének
kivételével, amelyek önálló vadászterületeket képeznek, Elek
község egész határában, valamint a Nagypél község határában
fekvő legelőn a gyakorlandó vadászati jog 1917. évi augusztus
hó 1-étől 1923. évi július hó 31-éig terjedő 6 évre Elek köz-
ségében **1917. évi július hó 23-án d. e. 9 órakor** tartandó
nyilvános árverésen haszonbérbeadni fog.

A haszonbérbeadás, illetve árverés 4 területrésze oszto-
tan külön-külön fog megejtetni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el és a képviselőtestület
fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szaba-
don választhasson.

Részletes feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Elek, 1917. évi június hó 18-án.

Elek község előjárósága.

Szathmáry Iván, s. k.
jegyző. 4541

Zöllner Ádám, s. k.
bíró

1396-1917.

Elek község előjáróságától.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az Elek község földesgazdáinak
tulajdonát képező, Szineke község határában fekvő földbirto-
kon gyakorlandó vadászati jog 1917. évi augusztus hó 1-étől
1923. évi július hó 31-éig terjedő 6 évre Elek községében
1917. évi július hó 23-án d. e. 11 órakor tartandó nyilvános
árverésen haszonbérbeadni fog.

A haszonbérbeadás, illetve árverés 2 területrésze oszto-
tan külön-külön fog megejtetni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el és a képviselőtestület
fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között szaba-
don választhasson. Részletes feltételek a jegyzői irodában meg-
tudhatók.

Elek, 1917. évi június 18-án.

Elek község előjárósága.

Szathmáry Iván, s. k.
jegyző. 4541

Zöllner Ádám, s. k.
bíró

Használt ólom megvételre keresetlik.

Vizketeg, izra-
dás, napórák,
bőrmaszk, ruh
és szőnyeg, ruhaj,
fekély, dagaszt
és sebek ellen
birtos és gyors
hatású szer a

Borika- kenőcs,

nem piszít és
teljesen szaga-
lan. Kis tégely
3 K. nagy tégely 5 K. családi tégely 9 K. Hozzávaló
bűfűkascappan 4 korba. Készít: **Gerő Sándor**
gyógyszerész, Nagykőrös. 108. 7181
Aradon kapható: gaton Földes Kelemen és Földes
és Heis gyógyszerárban.

Előkelő

jól bevezetett, a biztosítás
minden ágazatát cultiváló
biztosító társaság
keres Arad város és vidé-
kére, jó összeköttetésekkel
rendelkező óvadékképes

Főügynököt

Ajánlatok „Főügynök” jelige
alatt a kiadóba. 4506

Nyugdíjban levő

(vasutas, esendőr stb.) jó meg-
jelenésű intelligensebb házaspár

állandó

felügyelői

állásra felvétetik.

Levélbeni megkeresés 4515

Temesvár

Hungária fürdő.

BOR

kitünő minőségű, köz-
vetlen a termelőtől, musz-
kai termés, kisebb téte-
lekben is, jutányos árért
közvetít vevő hordójában 4508

Schvarcz Pál, ARAD, Postafiók 15.

Vizketegséget,

rüh, leggyorsabban megszün-
teti a Dr. Fleisch-féle eredeti

„BARNA ZSIR”

Próba tégely 1.60 kor., nagy té-
gely 2.— kor. Családi adag 9.—
kor. Kapható Aradon, Hajós Ar-
pád gyógyszerárban, Andrassy-
ter 22. 7144

